

Informativno

GLASILO

INFORMATIONSBLADET

Jesen/Hösten 2003

Št./Nr 4 Letnik/Årgång 2

Informativno GLASILO / INFORMATIONSBLADET

Št. / Nr 3 Letnik / Årgång 2

Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza na Švedskem / Slovenska riksförbundet i Sverige

Naslovna slika / Uppslagsfoto: Doma pri Stoparjevih; Ciril praznuje "abrahama".

Foto: Karlo Pesjak

Ozadje/Bakgrund: WEB, 2008

VSEBINA

INNEHÅLL

Uvodna beseda	3	Inledningsord
Slovenska zveza	4	Slovenska riksförbundet
Kulturni koledar	6	Kulturkalender
Vaša pisma	7	Era brev
Zanimivosti iz Slovenije	9	Aktuellt från Slovenien
Reportaže	16	Reportage
Mladi mostovi	19	Unga broar
Novice iz društev	22	Föreningsnytt
Poučno	37	Lärorikt
Naša cerkev	42	Vår kyrka
Arhiv	46	Arkiv
Naslovi	48	Adresser

Glavni in odgovorni urednik/izdajatelj — Huvudredaktör/ansvarig utgivare:

Avguština Budja

*Blagajničar in tehnični urednik—Kassör och teknisk redaktör: **Pavel Udir***

*Člana redakcije – Redaktionsmedlemmar: **Jožef Ficko / Ciril M. Stopar***

Naslov uredništva:

Avguština Budja

Hantverkargatan 50

261 52 LANDSKRONA

Tel. 0418– 269 26

Elektronska pošta:

budja@pop.landskrona.se

Vaše prispevke pošljite na zgornji naslov do 10. novembra 2003

Vi behöver era bidrag till Informationsbladet senast den 10 november 2003

»Ena sama slika nam lahko pove več kot sto besed«, tako so rekli že pred nami in tako pravimo še danes. Tudi pri ustvarjanju in urejanju pričujočega Informativnega GLASILA smo upoštevali to geslo. Povabili smo vas, da sodelujete z vašimi foto-arhivi in vas k temu še vabimo. Velika in nepopravljiva škoda bi bila, če bi vaše fotografije, ki vas vežajo na stare spomine, zbledele v vaših predalih! Privoščite tudi ostalim rojakom na Švedskem, da uživajo ob pogledu na to, kar se je dogajalo v vaši in naši preteklosti. Ne smemo podcenjevati informativne teže našega medija; Informativno GLASILO pošiljamo namreč tudi na nekatere važnejše institucije v Sloveniji in na Švedskem (med drugimi - Narodna univerzitetna knjižnica, Inštitut za izseljenstvo, razna ministrstva in na Švedskem Kungliga biblioteket, Migrationsverket ter številne lokalne knjižnice), zato ima krog bralcev lahko nepredvidene razsežnosti. Z leti postaja slovenska pisana beseda za marsikoga vse bolj okorna, tudi v švedskem jeziku ostajajo in nastajajo problemi pri pisnem izražanju, saj smo se zaradi različnih vzrokov manj ali več oddaljili aktivnemu življenju v švedski družbi (starost, bolezen, upokojitev itd.). Tudi zato so naše stare fotografije velikega pomena za potrditev in ohranjanje lastne identitete; če se bomo preveč potegnili vase, je kakor da nas nikoli ni bilo.

Pri urejevanju prejšnje številke Informativnega GLASILA (3) sta zraven uredništva sodelovala še Zvonko Bencek in Danni Stražar (Danni je rojena sicer v Södertelju, živeča pa v Sloveniji, a se je začasno mudila v Landskroni), predvsem pri distribuciji, ki vzame tudi dobršen del moči, da bi bila pravočasno opravljena. Prosimo vas, da nam sporočate spremembe naslovov in druge spremembe na naslov uredništva. Zavedamo se, da nič ni tako dobro, da bi ne moglo biti bolje, zato se trudimo za boljšo kvaliteto našega skupnega Informativnega GLASILA, kolikor je pač v naših močeh. Pomagajte nam pri tem! Pišite nam!

Inledningsord

»En enda bild kan säga oss mer än hundra ord», detta sa man redan långt före oss och så säger man än idag. Även vid sammanställningen av detta INFORMATIONSBLAD har vi tänkt på det viset. Vi har inbjudit er till samarbete med foton ur egna arkiv och vi upprepar inbjudan. Det skulle bli mycket synd om dessa fotografier, som förbinder er och oss med gången tid, skulle blekna bort i era byrååldor och gå förlorade för omvärlden! Vi vill att ni unnar även oss andra som bor i Sverige att få dela med er och njuta av att få se vissa glimtar ur gången tid. Vi får inte underskatta det informativa budskapet som vårt medium för fram; INFORMATIONSBLADET skickas nämligen till många viktiga institutioner och andra ställen, både i Sverige och i Slovenien (bland andra - Statsarkivet, olika departement, bibliotek samt till Kungliga biblioteket i Sverige), därför kan läsekretsen få en oändligt stor omkrets. Med åren blir vårt slovenska skriftspråk alltmera trögt och svårhanterligt, och även på svenska har vi vissa svårigheter med att uttrycka oss skriftligt, eftersom vi av olika skäl mer eller mindre har brutit kontakter med det svenska samhället (ålder, sjukdom, pension m m). Även därför är våra gamla foto av stor betydelse; de hjälper oss att bekräfta och bevara vår egen identitet. Drar vi oss tillbaka för mycket, blir det som om vi aldrig har funnits.

Vid INFORMATIONSBLADETS förra nummer (3) har medarbetare utöver redaktörer varit Zvonko Bencek och Danni Stražar (Danni är född i Södertälje, bor i Slovenien, och vistades just då i Landskrona); de hjälpte bland annat med distributionen, som också är krävande för att genomföras i tid. Vi ber er snarast meddela ev adressändringar och annat till redaktionens adress. Vi vet att ingenting är så bra, så det inte skulle kunna bli bättre, därför strävar vi efter att förbättra kvalitén på vårt gemensamma INFORMATIONSBLAD, så mycket som vi bara kan. Hjälp oss med detta! Skriv till oss!

Augustina Budja

Predsednik ima besedo

Pred vami je četrta številka Informativnega GLASILA. Iz cele Švedske smo dobili pohvalne kritike na novo vsebino in obliko, še posebej pa so bili člani pohvalni za glasilo v manjšem formatu. Tudi iz Slovenije smo dobili pohvalno kritiko, Ljubljanske novice so objavile pozitiven članek v svojem časopisu "Informationsbladet že na voljo" in bodo v bodoče spremljali

dogajanja v slovenskih društvih na Švedskem preko Informativnega glasila Slovenske zveze. (Če želite čitati Ljubljanske novice, poiščite na internetu www.ljnovice.com). Glavna in odgovorna urednica Avgušтина Budja je lahko vesela in ponosna, saj smo izdali glasilo v novem manjšem formatu prav zato, ker si je ona to tako odločno želela. V začetku sem sumil in mislil, da tega ne bo zmogla v tako kratkem času, saj je delala z novim programom na novem formatu. Toda glavni urednici je vse to uspelo, jaz in še nekateri pa smo jo zasipali s slikami in nekaj teksta. Še imamo nekaj šibkih točk v glasilu, toda s časoma bomo tudi to popravili. Potrebujemo pa tudi vašo pomoč, da nam pišete in pošiljate svoje prispevke. Čas je, da se tudi drugi prebudite, saj ste menda že opazili, da slovenska pisana beseda še obstaja na Švedskem.

V juliju je bilo v Ljubljani tretje Vseslovensko srečanje. Nas na Švedskem je doletela ta čast, da so nas v parlamentu zastopale in s pesmijo tudi nastopale znane sestre Budja iz društva Orfeum v Landskroni.

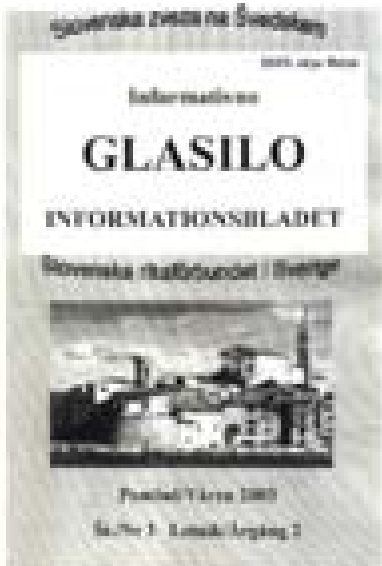
V oktobru praznuje ansambel Vikis 30- obletnico ustanovitve in jo bodo proslavljali v Jämshögs Medborgarhus pri Olofströmu. To so vse lepi dogodki in jubileji, ki jih praznujemo na Švedskem. Z Vikisom in sestrami Budja vemo, da slovenska pesem in melodija še dolgo ne bo zamrla v Skandinaviji. Naj vas Bog poživi, prijatelji!

DRŽAVNI ZAVOD ZA INTEGRACIJO Prijetna novica tudi iz tega zavoda, ki nas dostikrat trdo pesti. Končno so tudi naša protestna pisma in predlogi dobili nekaj priznanja. Na zadnjem sestanku v Stockholmu je prišlo do pisanega predloga s strani Zavoda za integracijo, da nas bodo po novem vzdignili iz Balkanske skupine priseljencev in dali v novo skupino priključenih članic EU. Hvalabogu, da je prišlo do tega, saj se že dolgo časa borimo za to. Kaj več novic o temu bomo dobili na naslednjem sestanku, ki bo v septembru ali oktobru v Stockholmu.

PROJEKTI Ker nam pri Slovenski zvezi primankuje denarja moramo neprestano iskati ekonomsko pomoč v Sloveniji na raznih ministrstvih. Pošiljati moramo zelo obsežne pismene prošnje, ki morajo imeti opis in izvedbo projekta, ekonomsko podlago za projekt in partnerstvo pri projektu. Če dobimo denar (dobimo veliko manj, kot ga potrebujemo) potem moramo po izvedbi projekta poslati ekonomsko

poročilo z vsemi potrjenimi stroški, ki smo jih imeli in oceno projekta, kako nam je uspel. Če se tega ne držimo, smo primorani dobljeni denar vrniti.

INFORMATIVNO GLASILO Tiskarske stroške, ki jih imamo z Informativnim glasilom nam delno krijejo sponzorji iz Slovenije in Urad RS za Slovence v zamejstvu in na tujem ter Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Državni zavod za integracijo nam ne more dati denarja za izdajanje glasila Zveze.

DELO Z MLADINO Prav tako smo za delo z mladino dobili iz Slovenije nekaj denarja za mladinski projekt, da bi s tem povrnili slovensko mladino med nas v društva, kajti mladi nas bodo v bližnji bodočnosti nasledili pri krmilu skovenskih društev.

SREČANJE STAREJŠIH SLOVENCEV Tudi za Srečanje starejših Slovencev, ki je bilo zdaj v avgustu so nam iz Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu dali manjšo vsoto denarja za organizacijo le tega.

EKONOMIJA SLOVENSKE ZVEZE Iz enega slovenskega društva na jugu Švedske me je poklical

odbornik in me vprašal, koliko denarja imamo v Slovenski zvezi in zakaj ga ne bi razdelili društvom?

Slovenska zveza je v zadnjih treh letih izgubila več kot polovico (52%) denarne pomoči iz Državnega zavoda za integracijo iz že znanih razlogov. Obenem so nam odbili posebno denarno pomoč za aktivnosti v lokalnih slovenskih društvih (okoli 40.000 kr), ki smo jih prej delili društvom, zato smo dobili od Zavoda grajo, da moramo to takoj ukiniti in so nam potem ta sredstva tudi odvzeli.

Denarna sredstva, ki jih dobimo iz Zavoda za integracijo potrebujemo (še premalo jih je) za stroške občnega zbora spomladi, za jesenski sestanek predstavnikov slovenskih društev in za administracijo Slovenske zveze. Precej denarja porabimo tudi za razne aktivnosti v Slovenski zvezi, kjer so tudi slovenska društva prisotna. V letu 2002 smo imeli posebno kontrolo glede tega, če imamo res 1000 članov in če smo res porabili denar za tiste stvari, ki so bile predpisane. Končen odgovor članom Slovenske zveze: Kontrolorji Državnega zavoda za integracijo niso našli nobene napake pri ekonomskem delovanju Slovenske zveze na Švedskem.

NOVA KNJIGA - NOVA KNJIGA Izšla je nova knjiga avtorice Avguštine Budja: SLOVENSKO-ŠVEDSKI VODIČ oziroma SVENSK-SLOVENSK ORDGUIDE, ki obsega 112 strani. Zelo dragocena knjiga za vaše otroke, za partnerje švedskega porekla in za vaše švedske pa tudi slovenske prijatelje. Uporabna je za Slovence pri pogovoru s Švedi ter za Švede pri pogovoru s Slovenci. Naročite jo pri Avguštni Budja na naslovu uredništva Informativnega GLASILA.

DELO V SLOVENSKIH DRUŠTVIH Jesensko delo je spet steklo po slovenskih društvih. Prosimo, da objavljate v tem glasilu spored vaših prireditev in veselje po društvih. In na kraju, dragi prijatelji; sosednja društva obiskujte se med sabo, to se vam bo v prihodnosti dobro obrestovalo. Pa nikar pri tem ne pozabite na našo mladino in na naše starejše rojake. Srečno!

Ciril M. Stopar, predsednik

STOCKHOLM

Iz Stockholma se nam oglašja g. Jože Stražar z naslednjo novico: Posiljam krajsi tekst o pripravljanju razstave v Stockholmu.

Slovenska grafika v (Gamla Stan) starem mestu v Stockholmu.

V galeriji "DONOSO" Svartmangatan 27 v Stockholmu bo od 10/okt.- 26/okt.- 03 na ogled

GRAFIKA SLOVENSКИH UMETNIКOV.

Švedsko-Slovensko Prijateljsko društvo v (sofinanciranju) sodelovanju s Slovenskim Veleposlaništvom v Stockholmu organizira grafično razstavo.

Slovenska grafika z Ljubljansko grafično šolo, Akademijo za likovno umetnost in Moderna galerija z mednarodnim grafičnim bienalom v Ljubljani ima vodilno mesto v svetovni grafiki. Grafika kot individualna likovna zvrst daje umetnikom svobodno ustvarjalno moč in se tako s prevladajočimi trendi sodobne umetnosti uveljavlja sloves svetovne grafike. Slovenski grafiki se pogosto predstavljajo doma kot v tujini na mednarodnih razstavah in prejemaajo številna visoka priznanja in nagrade.

Prisrcen pozdrav vsem

Jože Stražar

14. september 2003

- ***PLEBISCIT** Pred nami je plebiscit, kjer bomo 14. septembra s svojim glasovanjem soodločali ZA ali PROTI pristopu Kraljevine Švedske k monitarni uniji – to je - ali naj Švedska zamenja svojo lastno valuto švedsko krono za skupno valuto euro ali ne. Naša demokratična pravica in dolžnost je, da gremo na volišče in izrazimo svojo voljo.*
- ***FOLKOMRÖSTNING** Sverige står inför en folkomröstning den 14 september. Då ska vi med våra röster lägga vår stämma JA eller NEJ angående anslutning till den monetära europeiska unionen (EMU), d.v.s., om vi ska behålla den svenska kronan eller byta ut den mot euron. Vår demokratiska rättighet och skyldighet är, att vi går till vallokalerna och röstar efter vår övertygelse.*
- **18. oktobra: Slavnostni koncert in proslava 30- obletnice ansambla Vikis v Jämshögs Medborgarhus. Obenem bo tudi Vinska trgatev, začetek ob 20.00 uri. Vabljeni tudi sosednja društva. (Slovenija, Olofström)**
- **20. decembra: Praznovanje sv. Miklavža in božičnih praznikov. (Slovenija, Olofström)**
- **13. december –Lucija, Miklavž in božiček. Orfeum, Landskrona**
- **30. novembra: Sv. maša v slovenskem jeziku, ob 11.00 uri v Olofströmu, ob 16.30 uri v Nybro (Slovenija, Olofström)**

Pismo iz Slovenije

Tokrat ne bom pisala o vremenskih znakih, ker so vsaj trenutno tu isti kot na Švedskem, ampak bom kar prešla na novice iz Slovenije.

No, kaj posebnega se tukaj ne dogaja. Zdi se, kot bi nastalo zatišje pred viharjem. Zanimivo pa je opazovati, kako se Slovenija loteva reševanja problemov, ki jih je Švedska že zdavnaj rešila.

Na primer: Delovni čas trgovin ob nedeljah.

Sindikati prodajalcev je odločno proti odprtju ob nedeljah, lastniki trgovin in večina prebivalstva pa za, seveda. Sindikat je že ugotovil, da se ne bo več mogel dolgo upirati »ljudski volji«, zato pritiska na delodajalce, da bi povišali plačilo nadurnega dela in pri tem grozijo z referendumom. Da, v Sloveniji je res inflacija referendumov, kar se mi zdi čista ppotrata časa in denarja državljanov. Upam, da sindikatu ne bo uspelo zbrati dovolj podpisov za izvedbo tega referenduma; ne ve se pa nikoli.

Sicer pa se je tu konzumiranje razvilo in razmahnilo, da se človek sprašuje, ali res imajo ljudje denar, da lahko pokupijo vse, kar jim trgovine nudijo. Okrog Ljubljane se je zadnja leta pojavil cel venec trgovskih središč, v katerih si konkurirajo predvsem avstrijske in nemške firme SPAR, OBI, Bauhaus, Baumax, Rutar, itd. Bolj ali manj uspešno se jim zoperstavljajo domači Mercator, Merkur, Lesnina, Tuš, in druge. Slovenska družba počasi odkriva tudi negativne pojave kot so pedofilija, prostitucija, pornografija in nasilje v družini. Zdi se, kot bi se ljudje prebudili iz prijetnega spanja v moreče jutro; ne vedo, kako bi reagirali, ali bi bili za ali proti. Enako se obnašajo tudi politiki, ki bi vendarle morali imeti nekaj več pojma o problemih in takoj sprejeti ustrezne zakonske rešitve.

No, ja. Politiki so povsod enaki.

V zadnjem pismu iz Slovenije sem na kratko opisala, kako je z obdavčevanjem pokojnin tistih upokoencev, ki so se izselelili iz Švedske v Slovenijo. Ker je bilo napisano malce nejasno, bom poskušala tokrat razložiti bolj jasno.

Kdor dobiva švedsko pokojnino in živi v Sloveniji, mu že švedska davčna uprava odbije (po novem) 20 % davka, zato mu ni treba davka še enkrat plačevati v Sloveniji. Tako je sklenjeno v konvenciji med Švedsko in Slovenijo. Vendar mora vseeno prijaviti svoje dohodke na davčno upravo v občini v Sloveniji, kjer živi, kajti če tega ne naredi, ga čaka denarna kazen. Davčna lestvica, ki je bila objavljena v prejšnjem Pismu, velja za slovenske davkoplačevalce in je bila objavljena bolj kot zanimivost.

Na vprašanje enega od bralcev, ali lahko Slovenec, ki ima samo švedsko državljanstvo, odpre bančni račun v banki v Sloveniji, sem na Novi Ljubljanski Banki dobila naslednje pojasnilo:

Tuji državljan lahko odpre bančni račun v katerikoli banki v Sloveniji, če ima bivalno vizo, davčno številko, ki jo dobi na davčnem uradu, in osebni dokument, kar je lahko potni list. Torej ne pomaga dejstvo, da je nekdo slovenskega porekla, a je brez slovenskega državljanstva.

Na koncu moram pohvaliti tvorce Informativnega glasila za prijetno obliko časopisa. V poročilu občnega zbora Slovenske zveze pa sem pogrešala obvestilo, kdo je v novem upravnem odboru in nadzornem odboru SZ. Saj je Informativno glasilo časopis za vse člane slovenskih društev na Švedskem, kajne!

Rada Pišler

Spoštovana urednica, gospa Avgušтина

Naj mi bo v uvodu najprej dovoljeno izraziti zahvalo za poslano GLASILO. Srčno ti, glavna urednica, čestitam za izvolitev na to odgovorno funkcijo. Sicer pa, toliko te že poznam, je to delo prišlo čisto v prave roke.

Informativno GLASILO (Informationsbladet) je simpatična »mini-revija«, ki v zadostni meri povezuje Slovence na Švedskem, čemur je tudi namenjena. Toda, ali dovolj informira tudi o življenju, razvoju, hitrem napredku, nasploh utripu vaše in moje prve domovine, to pa morda je vprašanje za bodočnost! V GLASILU št. 3 je bil objavljen eden takšen zelo poučen članek, podpisan od gospe Rade Pišler. Poleg gospe Rade se nas je vrnilo v domovino kar precej Slovencev. V tem času, še posebej z vstopom Kraljevine Švedske v Evropsko unijo, se je delno spremenila zakonodaja te, nam vsem ljube dežele, da o Sloveniji, ki je medtem postala samostojna država in se rešila balkanskega kotla, ne govorimo. S hitrimi koraki se tudi približujemo Evropi, koliko je dobro ali ne, ne vem, je pa vsekakor boljše, kot živeti skupaj v prejšnjem čudnem KongPomeratu narodov, ki se je imenoval Jugoslavija.

Deset let in pol - čudovitih let, sem preživel na Švedskem. Sem upokojenec po slovenskih zakonih, čakam, da bom tudi po švedskih. Vsa ta zakonodaja je tako v »zraku lebdeča«, da jo le Bog razume. Morda bi kaj o tem napisala, gospa urednica Avgušтина?

Sicer pa velja: hvala Bogu za našo lastno domovino Slovenijo! Tudi jaz sem stal na okopu njene obrambe in sem zdaj njen veteran, št. 12142. Ponosen sem na to...

Večkrat se spomnim lepih časov, ko smo »oralni ledino« v prvem švedskem slovenskem »klubu« Triglav v Landskroni. Pa naš pevski zbor, ki ga je vodil atek Budja! To so bili časi – prav je zato in lepo od vas, dragi rojaki, da vzgajate otroke v slovenskem duhu in kulturi, naj bodo tudi oni nekoč ponosni, da imajo slovenske korenine!

Rad gledam SESTRE BUDJA na naši TV, vzbujajo mi nostalgijo... mamika Budja mi je dala vaš čudoviti CD božičnih pesmi. Tukaj na mojem dvorišču v Laški vasi, na nadmorski višini 400 m, vsako leto naš mešani pevski zbor (23 članov), ki ga vodi gospa Radica, priredi BOŽIČKOVANJE. Za uvod v ŽIVE JASLICE, prepevanje otrok in starejših, vrtimo trak s krasnimi pesmimi SESTER BUDJA. Eno ali dve smo se v zboru »BOJANSKO« celo naučili. Poslušalcev iz cele občine Štore (kjer sem po božji in po volji volilcev podžupan), ne manjka.

Ko sem se že k pisanju tega članka spravil, naj mi bo dovoljeno še pozdraviti vse Slovence na Švedskem, ki jih poznam in so mene poznali. Kristijan Mlakar v Stockholmu, gospod Ficko v Malmöju, Turkovi, Černeci, Tomi, Ronny, Štefka, Zvonko, Štefan, dobri Viki Semprimožnik, Dolničarjevi, Ivičevi, Katica in Karli Vrabl, Jelka, Gustika in Olga in še in še.

Želim vam vsem zdravja in osebne sreče. Srečen bom tudi sam, če se bo kdorkoli kadarkoli oglasil v Laški vasi nad Štorami, kjer ob gozdu biva, morda pa le ne še čisto pozabljeni Jože Kragelj s svojo Radico na številki 54.

Jože Kragel

Odgovor urednice: *Spoštovani Jože Kragel, hvala za prijazno pismo in pozdrave! Zaenkrat v uredništvu, žal, ne razpolagamo z dovolj popolnimi podatki, po katerih sprašuješ, do izida naslednje številke Informativnega GLASILA pa bomo poskušali dobiti odgovor in ga v celoti objaviti. Tudi tebi lep pozdrav in oglasi se še kaj v uredništvu.*

A. Budja

Vseslovensko srečanje 2003

Bralcem Informativnega GLASILA sporočam nekaj važnejših podatkov, ki sem jih ujela na 3. VSESLOVENSKEM srečanju v slovenskem parlamentu, dne 8. julija 2003, katerega smo

se iz
Švedske z
vokalnim
nastopom
udeležile
*Gabrijela
Karlin,
Olga
Budja in*

Gusti Budja (Landskrona) ter naš slovenski izseljenski duhovnik g. Zvone Podvinski, Göteborg, ki je naredil zgornji posnetek. Pogovor je tekel o že znani problematiki slovenskega izseljenstva, pa tudi o tem, da naj bi slovenska društva po svetu poskrbela za svoje zgodovinske arhive in jih čimprej arhivirala pri Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu v Ljubljani (Ministrstvo RS za zunanje zadeve); govora je bilo tudi o morebitnem novem organu za Slovence po svetu, nekakšen svet za Slovence po svetu. Govorilo se je o nekakšni "novi viziji, viziji slovenstva", poudarjala se je skrb za ohranitev slovenstva in slovenskega naroda. Bilo je tudi slišati, da so se, proti pričakovanju, stiki s Slovensko izseljensko matiko in s Slovenci v zamejstvu in po svetu v nekaj zadnjih letih zmanjšali.

Mediji v Sloveniji posvečajo premalo prostora, pozornosti in časa dogodkom in življenju Slovencev v zamejstvu in po svetu. Mlada generacija Slovencev v Sloveniji ne pozna pravih vzrokov slovenske migracije v preteklosti in tudi ne v sedanjosti. Zaželeno bi bilo, da se ustanovi nekakšen organ v Sloveniji, ki bi enotno povezoval Urad za Slovence... z ostalimi sorodnimi ustanovami, ki jim je skrb za Slovence v zamejstvu in po svetu glavna naloga; danes pa je njihova vloga predvsem ofenzivna in konkurenčna, kar ne služi pravemu namenu. Potrebovali bi tudi

nekakšen koordinacijski odbor, ki bi ševal vprašanja Slovencev-povratnikov. Seveda pa je državni zbor RS tisti, ki spreminja zakone, Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu jih le izpolnjuje.

Avstrija, Koroška - pri zadnjem popisu je dejalo 56 000 ljudi, da so slovensko govoreči, toda le 12 500 se jih je opredelilo, da so Slovenci. Slovenec pa je seveda samo tisti, ki to hoče biti, slovenske identitete ni mogoče izsiliti ali nekoga v njo celo prisiliti. Zato jo je pa treba tembolj negovati in spoštljivo z njo (slovensko identiteto) ravnati. Udeleženci srečanja so bili mnenja, da so slovenski izseljenski duhovniki po svetu najtrdnjeji podporniki in negovalci slovenskega jezika in s tem tudi identitete pri slovenskih izseljencih.

Avstralija - država ima ogromne zemljepisne razsežnosti. Slovenci tam živijo precej raztreseno, nikakor ne skoncentrirano v nekem kraju. Zato je kakšne turnee iz Slovenije v Avstraliji zelo težko organizirati, so tudi predrage. Po približnih podatkih je bilo na tem VSESLOVENSKEM srečanju v Ljubljani rečeno, da je v Avstraliji zivečih približno 30 000 Slovencev (podatek pa se ne ujema z doslej znanim številom, ki ga je predhodno internetno pri Ljubljanskih novicah objavil Ivan Dolenc iz Kanade). Z vstopom Slovenije v ES bodo Slovenci zunaj matične domovine, živeči v neki evropski državi, postali del evropske skupnosti, kar bo nadvse pomembno za uveljavljanje slovenskih interesov na tujem. Slovenci po svetu naj se oglašajo na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu s svojimi predlogi za sodelovanje v naprej. Kje in kako naj Urad za Slovence... posreduje, kakšne so izkušnje Slovencev, ki živijo izven matične domovine in kakšne so njihove želje in potrebe glede na sodelovanje, posredovanje ali iniciativo. Razprave na VSESLOVENSKEM srečanju v Ljubljani dajejo Uradu za Slovence... potrebno snov in nove ideje za nadaljnje delo Urada pri Ministrstvu za zunanje zadeve v Ljubljani.

- stina

Rezultati Popisa 2002

Po končnih podatkih Popisa 2002 je v Sloveniji živel 1 964 036 prebivalcev. Od Popisa 1991 se je število povečalo za 2,6 %. Do povečanja za 50 681 oseb je prišlo predvsem zaradi priseljevanja iz tujine, saj se je v tem obdobju v Slovenijo priselilo 28 tisoč oseb. Poleg tega je legalizacija prebivanja državljanov nekdanje SFRJ, ki so ob Popisu 1991 že prebivali v Sloveniji, omogočila tudi administrativno ureditev prebivališča. Naravni prirast je bil v

Rekli so...

Kaj je najslabše pri Slovencih? Američan Michael Benson, filmar in publicist, o izkušnjah s Slovenijo za sobotno prilogo Dela pravi: "Kaj pa izvabi najslabše iz Slovencev? Kar zadeva moške, je to brez dvoma vsaka cesta in vsak avto, ki je večji od fička. V vseh letih voznških izkušenj, ki sem jih nabiral tudi po tako oddaljenih državah, kot so Turčija, Šrilanka, Španija in Indonezija, nisem videl voziti nikogar tako agresivno in pod vplivom tako totalitarnih vzgibov kakor v Sloveniji. Zakaj totalitarnih, se boste vprašali. Ja, prav imate, moral bi zapisati fašističnih. Ampak kako fašističnih? Zato ker se zdi, da je namen Slovenca za krmilom avtomobila v vse več primerih ponižati, nadvladati sovoznika, poteptati duha in voljo tistega, ki se vozi poleg njega in pogosto to poskuša doseči z ogromnim in pretirano zmogljivim avtomobilom".

Vir: VEČER; 21. julija 2003

Slovenija in ES Ministrstvo za notranje zadeve opozarja, da se s 1. majem 2004, ko bo Slovenija postala članica Evropske zveze, na državnih mejah ne bodo zgodile velike spremembe. Pa tudi zamenjava potnega lista in osebne izkaznice ne bo potrebna. Mejna kontrola bo ostala, vse dokler ne bo Slovenija polnopravno

Sloveniji v medpopisnem obdobju negativen (za 3 500). Najpomembnejši demografski procesi v obdobju 1991-2002 so bili: povečanje števila gospodinjstev za 8,3 %, zmanjšanje povprečne velikosti gospodinjstva z 3,0 na 2,8 ter povečanje števila zunajzakonskih skupnosti s 17 na 42 tisoč (indeks 242). Število stanovanj (za stalno ali občasno rabo) v Sloveniji se je glede na prejšnji popis povečalo za 94 635 (za 13,9 %). V primerjavi z letom 1991 se je zmanjšal delež naseljenih stanovanj.

pristopila k schengenskem sporazumu, kar pa ne bo pred letom 2006. Za prehajanje notranjih meja bo v tem prehodnem obdobju še vedno treba imeti ustrezen veljaven dokument za prehod meje. **MaS**

2123 tujcev s stalnim prebivališčem več V Sloveniji je 31. decembra 2002 živel 1,995.033 prebivalcev, kar je 54 manj kot 30. septembra 2002. v zadnjem četrtletju 2002 se je glede na predhodno četrtletje najbolj opazno spremenilo število tujcev s stalnim prebivališčem v Sloveniji, ki se je povečalo za 2123, medtem ko se je število oseb s priznanim začasnim zatočiščem zmanjšalo za 1385. obe spremembi sta bili v precejšnji meri posledica dopolnitev zakona o začasnem zatočišču, ki določajo, da lahko osebe s priznanim začasnim zatočiščem v Sloveniji zaprosijo za stalno prebivališče, je republiški urad za statistiko objavil v Statističnih informacijah. -

stina

Alfred Nobel in njegova velika požiralka denarja Sofia Hess, ženska, ki je opazno zaznamovala življenje slovitega izumitelja Alfreda Nobela (1833-1896), je v sedemdesetih letih 19. stoletja

nekaj časa živela v Celju. Od leta 1876, ko jo je spoznal v Badnu pri Dunaju, do svoje smrti leta 1896, je Nobel Sofio izdatno finančno podpiral in ji v oporoki zapustil tudi letno rento v višini 6.000 gld. S Sofio je Nobel večkrat obiskal Celje, kjer je živela njena sestra Amalija. Njen mož, Albert Brunner, ravnatelj državne Cinkarne, je Nobela pisno obveščal o različnih tehničnih novostih in ugodnih možnostih za investiranje. Na njegovo pobudo je Nobel v Celju nameraval kupiti celo Fehleisnovo tovarno haloksilina.

Janez CVIRN (IT)

Alfred Nobel bo dobil spomenik v Celju

Zveza Alfreda Nobela s Sofijo Hess, po rodu Celjanko, je trajala dve desetletji. Nobel je bil večkrat v Celju in je prijateljeval z Albertom Brunnerjem, ki je zgradil cinkarno (okrog leta 1875). Slovenija se po mnenju mnogih vse premalo trudi, da bi bila v svetu bolj razpoznavna, to velja tudi za slovenska mesta. Pri sestavljanju podobe mesta s pedigrejem so lahko pomembni na videz še tako neznatni dogodki. Brhka Celjanka Sofija Hess iz Gosposke ulice 3 je bila, denimo, največja ljubezen Alfreda Nobela. O tako "intimni" povezavi enega najpomembnejših izumiteljev in znanstvenikov preteklega tisočletja s Celjem bo v kratkem pričal njegov kip, ki ga bodo septembra postavili v Celju.

Kip Alfreda Nobela izdeluje kipar Mirko Bratuša. Zgodbo o ljubezni Alfreda Nobela do mlade Sofije Hess je odkril zgodovinar dr. Janez Cvirn in jo pred dvema letoma objavil v zborniku Zgodovina za vse. Kakorkoli, resnobnega 44-letnika Alfreda je brhko dekle očaralo s svojo mladostjo. Leta 1886 ji je Nobel na Dunaju kupil hišo. Sofija Hess je znala uživati in užiti

razkošje, ki ji ga je omogočil ta "najbogatejši potepuh na svetu", kot je Nobela označil Viktor Hugo. Njuna zveza je trajala do leta 1892, ko se je Sofija poročila z drugim. Tudi potem jo je Alfred ekonomsko podpiral. V svoji oporoki ji je namenil dosmrtno rento, ki ji je omogočila dokaj solidno življenje. Alfred Nobel je umrl leta 1896 zaradi kapi, Sofija Hess, ženska, ki jo je Nobel neizmerno ljubil, pa leta 1922. Ta zgodba je navdihnila študentsko založbo, da v svoj projekt vključi tudi celje. Spomeniki na železniških postajah pa so tako logično nadaljevanje in nadgradnja njihovega dosedanjega dela.

Violeta Vatovec Einspieler

Vir: VEČER; Sobota, 12. julija 2003

Slovenski jezik in Evropska Skupnost

Slovenski jezik bo z vstopom Slovenije v Evropsko zvezo postal eden od uradnih jezikov povezave in to je za naš jezik veliko priznanje. To je na neki minuli slovesnosti ob koncu desetih poletnih tečajev slovenskega jezika na slovenski obali povedal tedanji državni sekretar na ministrstvu za zunanje zadeve Črtomir Špacapan. Tečajev, ki sta jih v Piranu organizirala Univerza na Primorskem in Znanstveno-raziskovalno središče Koper, se je letos udeležilo 41 tujcev iz 17 držav. Z zaključno slovesnostjo pa so organizatorji obeležili tudi deseto obletnico poletnega poučevanja slovenščine za tujce.

NAPOVED: Prihodnje leto bodo tudi predstavniki Slovenije sodelovali na volitvah v evropski parlament, ki je edina evropska ustanova z neposredno izvoljenimi člani. Parlament, v katerem imajo poslanci petletni mandat, skozi razvoj evropske integracije postopoma pridobiva pristojnosti in se, sploh z zadnjimi institucionalnimi reformami vse bolj spreminja v telo, ki o zadevah soddloča in ne le izraža mnenje. Kot tak predstavlja protiutež svetu Evropske zveze. Glede kandidiranja na

evropskih volitvah je na eni od novinarskih konferenc spregovoril tudi predsednik Nove Slovenije Andrej Bajuk. Dejal je, da so vse možnosti še odprte, kar pa zadeva njihovo stranko, bo nosilec liste predsednik sveta Alojz Peterle.

Vir: **Radio Ognjisce**

MONTREAL/KANADA - Po besedah slovenskega finančnega ministra dr. Dušana Mramorja je postala slovenska država predraga. Kot meni minister Mramor, bo nujno razmišljati o zmanjšanju stroškov državne uprave. Če se bo to zgodilo, bo na udaru tudi Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Sodim, da je prav tako, saj ima po mojem mnenju Slovenija kar veliko uradov, ki jih podpira država, učinkji le-teh pa so premajhni. To velja tudi za Urad za Slovence po svetu, ki je po letu 1991 porabil veliko denarja z namenom boljše ureditve odnosov s Slovenci po svetu, v zameno pa je Slovenija dobila – vsaj po mojem mnenju – premalo, enako velja tudi za večino Slovencev po svetu. Sodim, da je prav tako, saj ima po mojem mnenju Slovenija kar veliko uradov, ki jih podpira država, učinkji le-teh pa so premajhni.

Znano je, da se Slovenci, živeči po svetu, po osamosvojitvi leta 1991 niso vračali v matično domovino. V Slovenijo pa ni prihajal tudi kapital, ki ga imajo Slovenci po svetu, čeprav bi bilo to za državo potrebno in pametno. Da so bili učinkji slabi, je vredno omeniti podatek, kako delajo to drugi. Italijani na primer – teh je po svetu skoraj več kot v domovini – zagotavljajo Italijanom, živečim v Kanadi, če se vrnejo v matico, kar 6.000 ameriških dolarjev na družino. Za tiste, ki tega namena nimajo, pa skrbijo posebni ekonomski atašeji, ki jih ima skoraj sleherno italijansko diplomatsko predstavništvo.

Tudi Nemci svoje državljane, živeče v tujini, naj bodo ti iz druge ali tretje generacije, vabijo v domovino. Celo Indijci in Kitajci (koliko jih je, ni potrebno posebej razlagati) vabijo v domovino, v tujini živeče Indijce in Kitajce, in to predvsem tiste, ki so ekonomsko neodvisni, torej s kapitalom ali pa so poznavalci tujih trgov.

Sedaj, ko v Sloveniji razmišljate o predragi državi in zmanjšanju stroškov, bi bilo vredno državne urade, ki jih plačuje država, prepustiti privatnim rokam in iniciativam. Morda bi prav na ta način Slovenija uspela pridobiti Slovence druge ali tretje generacije, da bi se bolj angažirali za obojestransko korist. Ob tem ni bojazni, da bi se v Slovenijo vračala politična in ekonomska emigracija, saj je ta hudo ostarela in dvomiti je, da se je pripravljena vračati na predvečer svojega življenja.

Dejstvo je, Slovenija stori premalo preko svojih uradov v Sloveniji za povezovanje Slovencev po svetu; premalo pa stori tudi s pomočjo svojih diplomatskih uradov, ki praviloma nimajo ekonomskih atašejev. Ti pa so osnova za povezovanje mladih slovenskih poslovnežev, živečih v tujini, da bi se bolj angažirali za svojo korist in državo svojih dedov in babic.

Z nekaj zgledi sem želel opozoriti na problematiko sodelovanja Slovencev po svetu in matico. Strinjam se, da je slovenska država predraga in da ima minister Mramor, ko to trdi, prav. Kot kaže, pa se tega marsikateri dobro plačani uradnik državne uprave v Sloveniji ne zaveda.

vir: © arhiv LN

Vladimir Urbanc, Montreal

-stina

Zamislite si tole situacijo pred več kot tridesetimi leti v nekdanji Yugi: Franček je čisto nor na Micko, ampak, ker je milo rečeno, neroden, ne ve, kako bi se ji približal in tako ostajajo ljubezenske izjave v njegovi glavi neizrečene, iščejo pot, da bi se izrazile. Franček je slišal na partijskem sestanku (ali ob šanku), da je treba preganjati razrednega sovražnika, pa se mu je utrnila ideja. Postal bo sodelavec UDBe in bo Micko "zašpecal", da je razredni sovražnik, zaprl jo bo in jo zasliševal, tako bo lahko skupaj z njo vsaj na tak način.

Frančku nekako uspe postati "informator" UDBe in ob tem spozna, da ni tako lahko vstopati in izstopati. Svoji zvezi pri UDBI bi rad "zašpecal" Micko, a kaj kmalu spozna, da to ne gre tako zlahka, saj se stvari preverjajo.

Med tem dobi nalogo, da naj se spoprijatelji z Jožetom iz tovarne traktorjev, ki naj bi baje hujskal sodelavce k štrajku. Franček bi se rad izkazal, zato pri svojem poročilu močno pretirava, ubogega Jožeta zaprejo in zaslišujejo, pri tem pa mu predstavljajo "dokaze", da samo strmi. Franček pa je že na drugi nalogi, kjer se zopet izkaže in naenkrat zraste v očeh svoje zveze kot sposoben operativec (morda mu celo ponudijo stalno službo). Zdaj se mu zdi zelo verjetno, da bo "osvojil" Micko.

Ker je seveda delo sodelavca UDBe zahtevno, Franček nima časa, da bi se posvečal Micki in tako jo za nekaj časa izgubi izpred oči. Micka si tačas najde fanta, s katerim se ujame in že razmišljata o poroki, ko naenkrat udari v njuno idilo Franček z obtožbo, da je Mickin fant sovražni agent. Nič ne pomagajo prepričevanja Micke in njenega fanta, aretacija in zasliševanje se začne. Najbolj žalostno je, da trpijo vsi trije, saj šele zdaj Franček spozna, kaj je naredil in da poti nazaj ni. Dokazi so "trdni" in na koncu končata tako Micka kot njen fant v katerem izmed strašnih zaporov bivše Yuge. Franček pa nadaljuje svoj krvavi

ples in kmalu več ne loči resničnosti od domišljije - če mu je sreča naklonjena, ga ne bodo dobili, razen, da se spravi na kakšnega vplivnega posameznika, ki pokliče nekaj zvez in na koncu morda celo Franček konča v zaporu (po možnosti istem kot Micka in njen fant).

Podobne (ali vsaj približno podobne) zgodbe so bile realnost nekdanje Yuge. Gorja po krivem obtoženim niso povzročali toliko strokovnjaki v nekdanji UDBI, prej vogalčkarji (tako so imenovali informatorje - vohljače). Če je strokovni delavec v tajni službi znal presejati podatke z ulice, je lahko blažil krivično bolečino in po potrebi poskrbel za "odstranitev" nezanesljivega informatorja. A kdor lahko "deli in vlada", mu je včasih malo mar malih ljudi, zanima ga samo čim večje število ujetih razrednih sovražnikov, saj lahko tako lažje napreduje. A natočimo si čistega vina: to se dogaja v vsaki skupnosti, kjer najdemo posameznike, ki so pripravljeni za kariero ponarejati situacije ali hoditi po drugih.

Z zgornjo situacijo sem želel nakazati možen scenarij za nesreče, ki so jih bili deležni mnogi naši sodržavljeni. Nekateri so bili na tej strani, oni na drugi strani (če bi bilo govora o šanku, bi bilo vse dobro :-). Vendar so vsi skupaj naši in za nazaj ne moremo spremeniti nič, razen da se eni drugim opravičijo, če so seveda pripravljeni na to. In kot kaže, pri nas ni pripravljenosti za umiritev stanja, bolj se delimo, boljše je. Zato izjavljam: "Mene ne vlačite v to godljo! Kar ste si skuhal pojejte, nas mlade pa pustite pri miru! O tem se bomo učili iz zgodovinskih knjig in zato naj o tem presojujejo zgodovinarji!"

Skrbnik udbe

Vir: IT

- stina

Dr. Janez Drnovšek

Dr. Janez Drnovšek se je rodil 17. maja 1950 v Celju. Študij ekonomije je zaključil na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani, leta 1986 je doktoriral iz ekonomskih znanosti na Ekonomsko-poslovni fakulteti v Mariboru...

Milan Kučan

Rojen 14. januarja 1941 v prekmurski vasi Križevci, na slovensko-madžarski meji. Odraščal je v učiteljski družini, v protestantskem okolju. Očeta, oficirja odporniškega gibanja, so leta 1944 ubili nacisti...

Anton (Tone) Rop

Mag. Anton Rop se je rodil 27. decembra 1960 v Ljubljani. Diplomiral je na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani in za diplomu prejel študentsko Prešernovo nagrado. Leta 1991 je opravil magisterij ekonomskih znanosti z nalogo Državni izdatki in gospodarska rast...

Dimitrij Rupel

Dimitrij Rupel se je rodil 7. aprila 1946 v Ljubljani, kjer je obiskoval tudi Klasično gimnazijo. Na ljubljanski univerzi je diplomiral iz svetovne književnosti in iz sociologije leta 1970. Vmes je eno

leto (1966-67) študiral na University of Essex v Veliki Britaniji, v letih 1971 in 1972 pa na bostonski univerzi Brandeis (ZDA), kjer je leta 1976 doktoriral iz sociologije...

Janez Janša

Janez Janša se je rodil 17.9.1958 v Ljubljani. Osnovno šolo je obiskoval v Žalni in na Grosupljem, klasično gimnazijo pa v Stični. Obramboslovje je študiral na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo, kjer je leta 1982 diplomiral...

Slovenska osamosvojitev

Petek, 25. marec 1988 Na seji vojaškega sveta JLA v Beogradu pripišejo razvoju političnih dogodkov in liberalizaciji v Sloveniji značaj kontrarevolucije. Nedelja, 29. maj 1988 Služba državne varnosti aretira Janeza Janšo in ga preda vojaškemu organom...

...Dr. Andrej Bajuk

"Odločitev je bila zelo enostavna - vprašal sem se, kam dejansko spadam, in znova odkril, da me najbolj vleče v rodni kraj." Tako je dr. Andrej Bajuk konec februarja letos v intervjuju za Večerovo Sobotno prilogo pojasnil svojo odločitev, da pride po desetletjih uspešne mednarodne kariere živet v domovino

Joško Joras

Joško Joras je rojen 14. septembra 1950 v Mariboru. Leta 1962 se je preselil v Piran, kjer je dokončal gostinsko šolo. Po odsluženem vojaškem roku se je preselil v Nemčija, kjer je imel svoj gostinski lokal...

Matjaž Kek

Matjaž Kek je kot trener NK Maribor osvojil dva naslova državnih prvakov (sezoni 2000/2001 in 2002/2003). Rojen je bil v Mariboru 9. septembra 1961. Mladost je preživel v stolpnici nasproti pomožnega igrišča v Ljudskem vrtu, kjer je pogosto preživljal prosti čas...

Davo Karničar

7. oktober bo za Slovence zgodovinski dan saj je takrat Jezerjan Davor Karničar kot prvi človek na svetu neprekinjeno presmučal najvišjo goro sveta, 8848 metrov visok Mount Everest.

Terme Čatež

Zgodovina Term Čatež sega 200 let nazaj, ko so na Čatežu odkrili termalno vodo, ki je postala osnova razvoja družbe. Toplice prvič omenjajo že v letu 1855 in navajajo, da so v "čateški verbini" domačini "kopali jame v prod ali pesek in se kopali v vroči vodi ter se nato hodili hladit v hladne valove Save"...

UDBA

Prvi zametki partizanske organizacije, ki bi naj skrbela za vsesplošno varnost in informiranje se pojavijo že leta 1941 v obliki Partizanskih straž, Narodne milice in Narodne straže. Razvoj prve prave kontraobveščevalne službe titove vojske se je začel septembra 1941 na posvetu v Stolicah...

Dušan Lajović

Leta 1945 je emigriral v Avstralijo in Slovenije ni obiskal vse do leta 1991. Dimitrij Rupel, takratni zunanji minister, ga je leta 1992 imenoval za častnega konzula, leta 1998 pa je bil imenovan za častnega generalnega konzula za Novo Zelandijo...

Vir: IT

Če obiščete poleti slovensko obalo potem se morate peljati po poznatih klancih in ovinkih skozi Črni kal. Na koncu teh ovinkov zavije pot na levo proti Sočergi in Buzetu oziroma proti Hrvaški Istri. Le nekaj kilometrov pred mejo, če zavijemo na desno pri Sočergi, se pripeljemo do majhne vasice Pregara.

Libero; Dan žena (v društvenih prostorih 2003).
Fotograf: Karlo Pesjak

Gospodovega leta 1935 se je v Slovenski Istri v vasi Pregara na veliki kmetiji materi Ani in očetu Antonu rodil sin Libero Markežič, ki ga v društvu Slovenija v Olofströmu kličejo Primorski muzikant. Na njihovi kmetiji so pridelovali krompir, koruzo, žito, paradižnik, sadje pa tudi vinska trta je dobro uspevala, tako da so zmeraj imeli veliko grozdja in vina je bilo tudi na pretek za domačo porabo in za prodajo. Pozimi pa so pripravljali drva, ki so jih, prav tako kakor vse ostale pridelke, pred drugo svetovno vojno vozili v Trst in Koper na prodajo.

Libero je hodil v prvi in drugi razred v italijansko šolo. V tretjem razredu, pred razpadom Italije pa so italijanski učitelji zbežali in so bili nekaj časa brez šole. V vas so potem tudi prišli partizani. Po vojni je slovenski duhovnik Kavc Albin zbral vse otroke in jih začel učiti pisati in čitati ter jim pripovedoval o zgodovini Istre in Primorske, ki je bila pod Avstrijo in dve desetletji in pol pod Italijo. Kasneje, ko so se razmere uredile je začela redna šola. Prva učiteljica je bila Kaluža Zinka, učitelj je bil Vekoslav Tom. Pod Italijo je bila šola v eni privatni hiši, nato je neki kmet kupil to hišo od neke vdove in zato so morali šolo preseliti v poslopje fare. Takrat so imeli v šoli dopoldanski in popoldanski pouk.

Po končani osnovni šoli, ki je trajala takrat 6 let, je Libero delal na očetovi kmetiji, kosil je travo, na pašo je vozil velike istrske vole in cepil ter škropil je

vinsko trto. Septembra leta 1960 se je poročil z zdaj pokojno Silvano, ki je bila iz sosedne vasi Brezovice. Dobila sta tri otroke, ki so bili rojeni v Kopru. Ker so živeli na kmetiji je bila cela družina brez socialnega zavarovanja in so nastali zaradi tega veliki stroški. Zato je iskal dele v tovarni motornih koles Tomos pri Kopru. Na stanovanje pa bi tudi moral čakati najmanj deset let.

Ker ni bilo nobenega izhoda iz težke situacije je v septembru leta 1966 emigriral v Trst. Tam so jih sortirali, na tiste, ki bi ostali v Italiji in na tiste, ki bodo odšli v druge države. Nato so jih premestili v mesto Latina, 60 km južno od Rima. Tukaj so jih registrirali in zasliševali na posebni komisiji. Libero je imel svaka v Göteborgu na Švedskem, zato se je tudi prijavil, da bi se preselil v to skandinavsko deželo. Nato so ga poklicali tudi na švedsko komisijo in ga spet spraševali razne stvari. Po enem mesecu čakanja so prišli tudi oni na vrsto in se s tretjim transportom odpeljali z letalom iz Rima za Malmö. Od tam so jih z avtobusom odpeljali v Söderköping, kjer jih je od novembra 1966 pa do aprila 1967 neki Slovenec učil švedskega jezika. Istočasno so obiskovali in si ogledovali razna delovna mesta v Norrköpingu, Hässleholmu in mestecu Kallinge pri Ronneby, kjer je bila železarna in livarna Kockums. Osem od devetih ljudi je sprejelo delo v tej tovarni, ki jim ga je ponudil takratni asistent za sprejem delavcev Stig Svensson, ki je bil precej naklonjen tuji delovni sili, ker je vedel, da so dobri delavci, saj so prišli s trebuhom za kruhom.

10. aprila 1967 so jih odpeljali iz Söderköpinga s kombijem za Kallinge. Tam so dobili stanovanje in prespali prvo noč lačni in utrujeni. Drugi dan jih je Stig Svensson odpeljal v trgovino in jim kupil posodo za v kuhinjo in postelje za spanje ter ostalo. Seveda to niso dobili zastonj, ampak jim je tovarna Kockums jamčila za 5700 kron kredita. Nato je začel delati v brusilnici grobih železnih izdelkov. Ko se je ponudila priložnost je prevzel delo v pripravi peska za modele, v stari livarni sivega železa. Nato je prešel na podobno mesto priprave peska v novo livarno sive litine imenovano DISA. Tam je delal do leta 1990, ko je Volvo livarno prodal ameriškemu kupcu, ki je prevzel stroje, delavce odpustil in tovarno zaprl.

Leta 1986 je Libero umrla žena Silvana, zato je prodal hišo in se preselil v stanovanje. Leta 1988 je našel novo družico Ilonko, ki je tudi katolik, madžarskega porekla iz Vojvodine.

Od otroških let je Libero ljubil harmoniko in je potem igral slovenske pesmi in viže iz Primorske ter italijanske stare pesmi, ki so jih takrat igrali v Trstu. Nastopal je na raznih prireditvah, porokah, plesih po vsej Istri in Primorski. Danes teh pesmi ne igra več nobeden tukaj na Švedskem, prav tako pa se redko sliši tudi na Primorskem. Toda mojster Libero jih ne bo nikoli pozabil. Najbolj mu je pri srcu pesem: "Tutti mi chiamano bionda." (Vsi me kličejo

svetlolaska). zelo rad pa tudi zaigra: "Jaz pa pojdem na Gorenjsko". Zdaj ima rdečo harmoniko Richter, ki je dvovrstna.

LIBERO Srečanje članov v mestecu Kallinge *Fotograf: C. M. Stopar*

Letos je Libero praznoval 68 let in se ne počuti nič starega, saj se precej dobro počuti. Takoj pozabi na vse bolečine, ko pride na društvene prireditve in nam z veseljem zaigra. Prvič

je nastopal na Slovenskem srečanju leta 1994 v Olofströmu, nato pa je večkrat nastopal na mestnem trgu in v dvorani v Olofströmu in še drugod. Če pogledamo društveno kroniko v Olofströmu najdemo neverjetni spočilo: Libero Markežič se je od leta 1996 do danes udeležil vsake prireditve od občnega zbora, dneva žena, balinanja, piknika, nastopa, Vinske trgatve in miklavževanja v Olofströmu.

Iz olofströmskega društva mu sporočamo naslednje: "Spoštovani Libero, čeprav vemo, da komaj čakaš s svojo družico Ilonko, da prideš na vsako slovensko prireditev in nam z veseljem zaigraš ti se iz spoštovanja globoko klanjamo in povzdignemo naš slovenski klobuk.

Za nas boš zmeraj ostal v srcu: **Libero, primorski muzikant iz slovenske Istre.**

Ciril M. Stopar

JANEZ PLESTENJAK, SLIKAR-SVOBODNI UMETNIK IN

V naslednji reportaži bomo prebrali nekaj o Janezu Plestenjak, kakor so ga v svetovno znani reviji "The Internacional Yorkshire terrier 2001/2002" opisali drugi in katerega smo mi imeli priliko spoznati na mednarodni razstavi psov v Ronneby.

Gospod Janez Plestenjak je že 30 let vdan privrženec yorkširskih terrijev: Ko si ogledamo njegove risbe in slike, potem takoj opazimo, da je odličen poznavalec te pasje pasme. Njegove risbe so nenavadno anatomske korektne. Janez P. riše pse, ki jih ima pred seboj, prav tako pa lahko prerisuje pse iz fotografij. Ko riše pse iz fotografij, je njegova posebnost ta, da jih nariše tako, kakor da bi jih videl žive pred seboj.

Glava pirenejskega psa Rex Earl Asterion, katerega lastnik je Silvana Stopar.

Janez Plestenjak

Janez Plestenjak se je rodil leta 1939 v Sloveniji. Z družino živi v Škofji Loki. Že kot otrok je risal samo pse,, kasneje je začel risati tudi ljudi in naravo.

SODNIK NA MEDNARODNIH RAZSTAVAH PSOV

Celo svoje življenje je študiral in se zanimal za živali. Najprej je študiral za veterinarja- raziskovalca, kasneje pa je pet let študiral na akademiji za likovno umetnost v Ljubljani.

Janez Plestenjak pri risanju. Foto: Ciril Stopar

Poklic J. Plestenjak je svobodni umetnik. Njegova prva osebna razstava je bila v leta 1961 v Hammerfestu na Norveškem, kjer je delal oziroma je bil na praksi kot študent v tovarni rib Findus. Njegove druge razstave so bile v Sloveniji pa tudi v drugih državah na skupnih razstavah z ostalimi razstavljalci in umetniki. Je avtor več ilustracij, ki so bile objavljene v veterinarskih knjigah za pse in knjigah za lovske pse. Janez Plestenjak z veseljem riše živali v zooloških vrtih, na pasjih razstavah in na konjskih dirkah. Njegovo zanimanje za cinologijo (cynology) se je začelo že v mladeniških letih. Ko je bil star 16 let je kupil svojega prvega novofunlandskega mladiča. To raso je obdržal vsa leta in zdaj ima črnega samca in eno črno-belo

samico. Obenem je tudi lastnik štirih jorkširskih terijev, tri samice in enega samca.

Janez je priznan FCI mednarodni sodnik za skupino I in skupino II, prav tako tudi za dalmatince, airedalce in pudle. Potem ko je prebral revijo "The Internationall Yorkshire Terrier 2000", je razširil svoje znanje o yorkširskih terijih.

To je imelo vpliv, da je spremenil svojo relacijo do kvalitete pri reji te pasme; bil je prepričan, da bi tudi v Sloveniji lahko vzredili kvalitetnejše yorkširce. Stopil je v kontakt z gospo Bernice Unden, ki ima znano pasjerejo pod imenom Debonaire's Yorkshire Terriers na Švedskem, ker ceni njene principe pri reji psov.

Na sliki je pirenejski planinski pes, Rex Earl Asterion Vi` skaly`s, letnik 1999. **J. Plestenjak** Posnetek (z digitalno kamero 5 mp;) **Ciril Stopar**

Njegovo mišljenje o jorkširskih terijih pri vzreji je, da ne moramo jemati v obzir anatomsko izgradnjo the psov, tako da jih lahko uvrstimo k družabnim psom, obenem pa moramo upoštevati njihov standard in skrbeti za njihov stabilen značaj.

Takšno je bilo mnenje avtorjev o J. Plestenjaku v zgoraj omenjeni reviji. Mi smo ga srečali na dvodnevni razstavi psov v prelepem parku v Ronneby, kjer je bilo na razstavi preko 2000 raznih čistokrvnih psov iz Švedske in tujine. Imel je čast soditi tudi finale šampionata psov, ki je poznan pri pasjih razstavljalcih pod imenom: BEST IN SHOW, kjer je prisodil prvo mesto izrednemu psu dobermanu. Mi smo bili le malce "užaljeni", ker ni med prvih pet uvrstil Edija, brata našega pirenejskega psa Rexa, ki pa je prej postal šampion pirenejskih planinskih psov. Imeli smo čast, da se je gospod Janez drugi dan pri nas ustavil in tudi prespal. Izkoristili smo priložnost in si ogledali vse skrite zanimivosti parka Ronneby brunn v Ronnebyju, saj je eden izmed najlepših parkov na Švedskem.

To velja posebno za škratovsko jezero, ki je na vrhu hribčka in za ostale zanimivosti. Med tem časom sva se z gospodom Janezom veliko pogovorila, saj je vedel ogromno svetovati o vzreji psov in raznih pasmah. Opazil sem, da ima neizmerno rad živali,

saj je z žarečimi očmi počepnil in k sebi klical race in gosi ob slapu pri jezeru v parku. V tem kratkem času je tudi narisal dve risbi našega pirenejskega psa, obenem pa je v petnajstih minutah pred odhodom vlaka narisal še moj (Cirilov) portret. Pokazal mi je tudi svoje risbe in skice, ki jih je v odmorih napravil v parku v Ronnebyju. Dobili smo dovoljenje da

njegova dela lahko objavimo tudi v

Informativne m glasilu. Drugi dan sem ga pospremil na železniško postajo, odpeljal se je proti Halmstadu in v Landskrono.

Janez Plestenjak v

Ronneby-parku. Foto Ciril Stopar

Janez Plestenjak; portret Gabrijele Karlin, Landskrona. Foto: **A. Budja**

Obisk gospoda Janeza Plestenjak nam ostaja globoko v spominu, obljubili smo si, da se bomo še srečali.

Ciril M. Stopar

Hej alla slovenier och hej alla deras vänner!

Jag fick i uppdrag av Ciril Stopar att till det här numret göra en presentation av mig själv, eftersom jag förmodligen framöver kommer att skriva lite i detta medlemsblad. För de flesta läsare av Informationsbladet är jag troligtvis helt okänd. Jag hoppas däremot att i framtiden kunna bekanta mig mer med flera slovenier bosatta här i Sverige.

Det började för inte så länge sedan, då jag kontaktade Ciril via telefon. Ett intresse fanns för att lära mig det slovenska språket, eftersom jag har en slovensk far. Pappa träffade min mamma här i Sverige på 60-talet. Han kom som turist, då han hört talas om den vackra och blodröda midnattssol som kunde skådas norröver i vårt avlånga land. Men riktigt så långt norrut kom han aldrig. Han träffade sitt livs kärlek, en småländska från Kalmar. Vid den här tiden var det inga problem att skaffa jobb i Sverige. Min syster kom till världen och därefter kom storken till slut med mig och så hade pappa fått jobb och familj.

Andreas Holmersson

Idag är jag 25 år gammal och sedan en tid tillbaka bosatt i Stockholm. Jag växte upp i en liten småstad utanför Linköping i Östergötland. Min uppväxt var väl som vilken "Svensson" som helst. Hade en massa svenska kompisar och för dem berättade jag aldrig om min pappas hemland. Jag vet inte varför, man kanske inte tänker så mycket på sina rötter vid den åldern och man ville väl också smälta in så mycket som möjligt och inte göra någon större sak av det hela. Alla har sett mig som "helsvensk" och jag har ju också ett svenskt efternamn och en stor släkt på min mors sida här i Sverige. Hemma har vi också alltid pratat svenska, då mor och far tyckte det var bäst att vara fullkomlig i ett språk och inte halvbra i två. Nu när jag kommit upp i åren har jag en annan syn på det hela. Jag har blivit så fascinerad av detta lilla Alpland. Jag läser böcker om Slovenien varje dag och lägger goda ord om det bland kompisar. Nu vill jag också gå den ettåriga slovenska språkkurs som hålls på *Univerza* i Ljubljana.

Jag är stolt över att min far är sloven (*Štajerec*) och att vi idag kan åka till ett fritt Slovenien. Vid 12 års ålder var jag nere för första gången och efter det har vi åkt ner titt som tätt. Senaste turen var förra sommaren, vilket var en underbar resa. Jag hade under en längre tid haft det ganska jobbigt och mitt humör var inte på topp. Denna resa fick mig på bättre tankar. När jag kom ner kunde jag slappna av totalt ifrån den vardag man haft här hemma. Stämningen är väl lite annorlunda där nere och kanske inte så stel och krystad som i Sverige. Inget ont om Sverige då min ena halva av hjärtat hör hemma här.

Vi åkte runt en hel del med bilen och jag var lite nyfiken på hur farsan hade det i sin ungdom. Vi besökte bl a en liten by, *Svečina*, intill den Österrikiska gränsen norr om Maribor. Där konfirmerades pappa och där tillbringade han somrarna på en av vingårdarna med att svavla ur ekfat. Hans faster jobbade också där som kokerska på prästgården och prästen är pappas *boter*. Idag har vi god kontakt med dem som äger vingården. Att sitta där under deras

äppelträd runt ett kvarnhjul som är dukat med gott vin och en härligt upplagd *narezek* är verkligen avkopplande och mysigt. Vi gjorde också ett besök i en by söder om Maribor där farfar föddes, *Orehova vas*. Farfarsfar var tågmästare och farfar föddes på tågstationen som också fungerade som familjens hus. De som nu bodde i huset var mycket gästvänliga och bjöd in oss på nybakad *jabolčni štrudelj*. Super! Jag hade också turen att lära känna ordföranden för Planinsko društvo, *Planika Maribor*. Vi gjorde en utflykt till *Logarska dolina*, där vi vandrade i bergen. Vi avslutade utflykten med en mässa i kyrkan och sedan hade vi picknick med god hembakad *potica* på berget *Raduha*.

Under vår knappt en månad långa vistelse hände det också något tråkigt. Min farfars syster dog i sitt hem i *Šentjur pri Celju*. Hon låg där på dödsbädden när vi anlände och dagen efter avled hon. Men hon blev riktigt gammal och hennes dagar var väl räknade. Jag tycker det är väldigt roligt att prata med dom äldre människorna. De har så mycket att berätta från den gamla tiden och *teta Anica* som vi kallade henne var en av de äldre släktingarna som fanns kvar i livet på farfars sida. Hennes gård och *gostilna* hon ärvt och drivit hade anor från 1700-talet men nu var allt förgånget och förfallet. Det blev begravning och den första slovenska jordfästning jag deltagit i.

Det blev en händelserik resa och när jag kom hem till Sverige igen längtade jag till en viss del tillbaka. Nu hoppas jag att jag kommer in på skolan i oktober och jag ser verkligen fram emot att träffa nya ansikten och att få upptäcka *Ljubljana*. Jag tycker att fler ungdomar borde komma till slovenska träffar, både första, andra och tredje generationens slovenier. Man behöver väl nödvändigtvis inte själv ha slovenska rötter utan bjud med andra kompisar som får en chans till inblick i den slovenska kulturen. Det kommer att bli kul att träffas och hoppas både på gamla och nya ansikten. Må solen skina över er och ha det så bra fram till dess vi syns.

Lep pozdrav

Andreas Holmersson

tel: 073 – 709 73 10,

E-mail: fat_dancer@hotmail.com

IT- historia

Mannen var ute och provkörde sin nya sportiga Porsche. Han fällde ned taket och tryckte på gasen. När han körde över 120 såg han blåljus bakom sig. Han hade blivit något fartblind och tänkte att polisen aldrig kan köra ikapp honom. Han tryckte gasen i botten, men när han närmade sig 170 började han att tänka: "Vad i helvete håller jag på med?". Då stannade han vid vägrenen. Polisen kom fram till bilen med bötesmappen i handen. "Det har varit en låååång dag, mitt pass är snart slut och det är dessutom fredag den trettonde. Jag har ingen lust att börja trassla med papper. Jag släpper dig om du kan lämna en förklaring för fortkörningen, som jag inte har hört tidigare". Mannen tänkte i två sekunder och svarade, "Min fru lämnade mig förra veckan, hon stack iväg med en polis. Jag trodde att han ville lämna tillbaka henne". Polisen önskade mannen en trevlig helg.

Zvonko Bencek via Anne-Marie Budja

BREZA IN HRAST

Breza, breza tenkolaska,
kdo lase ti razčesava,
da stoje ti tak lepo?
Ali mati, ali sestra,
ali vila iz goščav?

Niti mati, niti sestra,
niti vila iz goščav;
tihi dežek opoldanji,
lahni veter iz daljav.

Hrast, hrast kodrogrivec,
kdo lase ti goste mrši,
da so kuštravi tako?
Ali mačeha hudobna,
ali sto sovražnikov?

Niti mačeha hudobna,
niti sto sovražnikov,
mršijo mi jih viharji
sred noči o polnoči.

OTON ŽUPANČIČ 1878 - 1949

Vir: CICIBAN

Kresna noč

Midsommarfirande - 2003

*Rebecka Solve,
Tanja Tuomainen,
Charlie Solve*

Landskrona

-stina

Simon Gregorčič, Köping

30. SLOVENSKO ROMANJE V VADSTENO 2003

Slovensko društvo **Simon Gregorčič** v Köpingu je bilo gostitelj ansambla harmonikaric Zupan iz Mengeša, katerega sestavlja osem zelo prijaznih deklet.

Ansambel: Harmonikarice
Zupan iz Mengeša, v
Vadstenu, dne 8. junija
2003. Foto: S. Macuh

Priletele so iz Trsta do Londona od tam pa na letališče v Västerås že v petek zvečer ob 21 uri. Tukaj smo jih pričakali predsednik društva g. Alojz Macuh, Jože Meglič in jaz, Franjo Breznik. Čeprav se še nismo nikoli prej videli, smo jih prepoznali že po kovčkih in po nasmejanih obrazih. Po stisku rok z dobrodošlico smo se odpeljali v Köping, oziroma v Valskog, kjer stoji Vandrarhem v lepem zelenem okolju. Tam sta jih pričakala Alojz in Fanika Meglič s toplo gobovo juho in s sladko kapljico. Čeprav so bile harmonikarice

utrujene, smo se vseeno zadržali z njimi v prijetnem pogovoru, dokler jim gospodar doma ni pokazal sobe za prenočišče in smo se nato za ta dan poslovili.

V soboto zjutraj sva jih z Jožetom odpeljala vse v naše mesto Köping, kjer so si ogledale mesto in trgovine, v katerih so tudi nakupile darila za svoje vnuke in otroke. V prijetnem vzdušju je kar hitro minil čas, ker popoldne nas je že pričakal predsednik društva s svojo ženo Gelco. Doma pri predsedniku so bile gostje pogoščene z napitkom za dobrodošlico. Po toplem in pristrčnem sprejemu na Lojzetovem in Gelcinem domu so začele te deklice jemati v roke vsaka svojo harmoniko, "hobok", bas in kitaro, da bi nam zaigrale in zapele. In ko so nam zaigrale že zelo znano in priljubljeno Avsenikovo polko "Na Golici" se je začelo res pravo veselje! Solze v naših očeh so lahko bile od veselja ali pa od ginjenosti. One so igrale in pele, Lojze je pekel na žaru s pomočjo hčerke Suzane. Ob veseli glasbi ter petju nam je sobotni popoldan kar prehitro minil.

V nedeljo zjutraj smo se tudi ostali člani našega društva skupaj s harmonikaricami odpeljali v Vadsteno na **slovensko binkošno srečanje**, oziroma romanje in to že trideseto, kamor je ta ansambel povabil naš slovenski duhovnik Zvone Podvinski s pomočjo Izseljenskega društva Slovenija v svetu v Ljubljani. Potovajne v Vadsteno je bilo zelo prijetno in veselo. Enkrat smo se tudi ustavili, se nekoliko okrepčali z malico in potem nadeljevali do Vadstene, kamor smo prisli že pred sveto mašo, ki je začela ob 12 uri.

Potem so na vrtu pri katoliški cerkvi lepo zaigrale in zapele te naše harmonikarice iz Mengeša, tako da so tudi sestre - redovnice reda sv. Brigite (Birgittasystrarna) z veseljem še hitreje postregle s toplo juho, za katero prav one poskrbijo vsako leto. Potem smo se vsi skupaj preselili v dvorano, kjer se je nadeljeval kratek kulturni program in pozdravni govori gostov. Potem pa so prevzele besedo harmonikarice in nam igrale ter prepevale, da se je vrtelo vse mlado in staro, saj

glasovi teh prijaznih Gorenjk prihajajo prav do srca. Vse je trajalo tja do poznih ur. Srečanje bo ostalo še dolgo v spominu vsem nam, ki ljubimo to lepo domačo slovensko glasbo. Vedno je pa tudi tako, da vse hitro mine, še posebej, kadar nam je lepo in tako je minil čas našemu ansamblu, katerega smo nato mi iz Köpinga odpeljali na letališče Skavsta, kamor smo prispeli v poznih nočnih urah.

Obred sv. Maše so vodili: MSGR.
Janez Pucelj, papeški nuncij in
nadškof dr. Ivan Jurkovič ter naš
dušni pastir Zvone Podvinski.

Foto: A. Budja

Po končanem mašnem obredu so za kulturni program s kratkim koncertom v „modri“ cerkvi sv. Birgitte nastopile tudi že vsem zelo znane **sestre Budja** iz Landskrone

.Sestre Budja so na koncertu z nekaj vokalističnimi skladbami predstavile svojo novo zgoščenko/kaseto **AVE**, ki je maja

letos izšla pri glasbeni založbi Zlati Zvoki v Slovenij. (Op. ur.). Foto: **Lasse Nilsson**

Da je bilo slovo od ansambla Zupan iz Mengeša zelo težko in boleče, najbrž ni treba posebej pisati, a videli smo v naših in njihovih očeh vse, kar je čutilo srce. Tolažilo nas je njihovo vzklikanje "saj še pridemo!" Stiskanje rok ter topli objemi - poslovimo se. Harmonikarice so odletele v domovino Slovenijo in mi smo se odpeljali nazaj domov v Köping.

Samo Bog ve, če se še kdaj vidimo.

Franjo Breznik

Praznovanje okroglih obletnic gospe Nadije In gospoda Marjana Bednar iz Köpinga, 030404

V poznih jesenskih dneh in nato spet v zgodnjih pomladanskih dneh je bilo pravo veselje za vse zbrane rojake v Köpingu.

Svoja jubileja sta praznovala člana našega društva, namreč v jeseni gospa Nadija in spomladi gospod Marijo Bednar. Vsi zbrani smo jima čestitali in zaželeli vse najboljše ob njunem visokem jubileju. S šopkom rožic in s čestitkami ter s pijaznimi besedami smo jima zaželeli še vrsto zdravih in zadovoljnih let, ter veliko dobrega razpoloženja

med nami v društvu Simon Gregorčič. Slavljenca sta bila zelo vesela vsakega obiska, ki sta ga sprejela za praznične dni na domu. Prav tako je bilo veselje med nami, ki smo bili skupaj zbrani s slavljencema v prostorih društva. S kozarčkom vina smo jima nazdravili, zapeli pesmi, ki so jima segale v srce, in ob dobrem narezku klepetali pozno v noč.

S temi besedami bi se rad v imenu društva zahvalil za vse, kar sta pripravila in nas počastila. Potrudila sta se in uspelo vama je, da nam je bilo lepo na predvečer praznovanja osemdesete obletnice. Gospa Nadija in gospod Marijo, obema prisrčna hvala za vse skupaj, in še vama želimo vrsto let zdravja, veselja ter mirnega življenja med nami -

Vsi člani tukaj v Köpingu.

Piše predsednik društva

Alojz Macuh

**Praznovanje 60-letnice člana
g. Alojza Meglič iz Köpinga.**

Leta 2003

Bilo je lepo nedeljsko popoldne, 31 marca 2003. Zbrali smo se v velikem številu na domačiji slavljenca Alojza Meglič, kjer smo veselo praznovali rojstni dan, namreč njegovo šesdesetletnico. Vzdušje, ki nas je prevevalo in veselje ki nas je zajelo, zopet ne bo pozabljeno. S šopkom rožic in z lepimi željami smo bili zbrani, mu čestitali, ter zaželeli še vrsto zdravih srečnih in veselih let. Naše iskrene čestitke in najlepše želje so mu segale globoko v srce. Na njegovem obrazu se je videlo in v naših srcih se je čutilo, kako mu je bilo lepo, z družbo, ki je bila zbrana ob njem tisto nedeljo popoldne. Z veseljem je prisluhni, vsem čestitkam, med njimi je bila tudi čestitka vseh nas članov društva, ki se namreč glasi takole:

**Ob robu lepega gozda,
dragi slavljenec Lojze je doma.**

So lepe stezice a najlepša je ta,

ki te vodi do hišce kjer je

slavljenec Lojze doma.

Današnji dan, to nove so poti,

na njih pa vsako jutro naj

drobna sreča ti dan prebudi.

**Ta dan naj prinese
sreče, ljubezni, prijateljstva, zdravja in**

novih priložnosti obilo

saj to ti bo najlepše darilo.

»Kolko kapljic tolko let, Bog ti daj na svet živet!«, takole se je slišalo dostikrat petje. Vsekakor z vincem, s katerim smo nazdravljali, smo si pomagali, da je beseda tekla vse lažje in boljše, pa tudi ob dobri postrežbi raznih jedi, obloženi mizi, kjer ni manjkalo klobas, šunke, hrena, ne pršuta ne kruha, je sledila še gobja juha. Za vse to se moramo zahvaliti ge. Faniki, ki je skrbela, da nam je bilo lepo vse dni, skratka bila je družba, ki se je bomo spominjali. Besede namreč naj povedo, da nam je bilo lepo. V imenu vseh nas se vama najlepše zahvaljujem za vajino skrb, trud in delo, v spominu naj ostane vse, kar smo lepega doživeli v okviru praznovanja šesdesetletnice. S spoštovanjem zaključujem tale dopis, in sicer še enkrat, pa ne samo še enkrat, namreč še večkrat naj bodo dnevi praznični nasmejani ter s srečo, z ljubeznijo in s prijatelji obdani.

Piše predsednik društva

Alojz Macuh

Bila je sobota 1. marec. Ob 14.00 uri popoldne smo se zbrali člani Slovenskega društva Simon Gregorčič in se tako skupaj podali na pot v Göteborg. Bilo nas je 14, tako da je majhen avtobus bil poln.

Z dobro voljo smo se veseli podali na pot v Göteborg, kjer nas je čakala veselica in program, ki so ga pripravili člani Slovenskega Doma v čast 5. obletnice društva.

Po dolgi vožnji smo srečno prispeli na cilj. Tudi našemili smo se, kajti bilo je pustno rajanje. Z veseljem smo uredili tako, da smo pokazali način maskiranja, a žal so nam tam to odrekli, kajti bilo je malo nesporazuma. Tudi neprepoznavne maske smo prikazali, za katere smo vložili dosti dela, dosti truda, da so lahko bile prisotne zraven ostalih mask, ki jih vendar ni bilo težko prepoznati.

Veselje, ki smo ga uživali na zabavi, je hitro minilo, po pol noči je napočil čas, ko se je bilo treba podati na pot, nazaj proti Köpingu.

Čeprav smo bili utrujeni, sta se petje in dobra volja nadeljevali celo pot nazaj.

Pohvalo in zaslugo ima moj ate Alojz, ki je bil šofer in nas je varno vozil, tako da smo se srečno pripeljali nazaj v zgodnjih jutranjih urah.

Čakala nas je še samo postelja in počitek.

Skratka, bilo nam je lepo.

/ Simona Macuh

GÖTEBORG

30. obletnica Slovenskega društva »FRANCE PREŠEREN« iz Göteborga

V soboto 24. maja smo praznovali 30. obletnico obstoja in delovanja slovenskega kulturnega društva »France Prešeren« ter obeležili v svoji zgodovini bogati utrip delovanja ter aktivnosti na različnih področjih.

Res je, da je v človekovem življenju 30 let dolga doba, še zlasti od tistega davnega, skromnega začetka, ko so se želje posameznikov po skupni družitvi in ohranjanju slovenske besede uresničile.

Kako težko je nagraditi vse, ki so si prizadevali, da bi imeli svoj prostor, ki bi jih družil daleč od svoje domovine ter brez potrebne vzpodbude opravljali nadvse

plemenito poslanstvo. Veliko se je zgodilo v treh desetletjih. Bilo je obdobje rasti, gradnje, sporov, cepljenja med rojaki ter uveljavljanje slovesa Slovencev.

Kljub peščici aktivnih članov se lahko pohvalimo, da smo se za visoki jubilej dobro pripravili ter izpeljali uspešno prireditev.

Foto: **Albina Kragelj** V ameriško-latinskem ritmu sodobnega časa pa sta zaplesali **Rebeka in Katarina**.

V petek dopoldne 23.maja smo z veseljem pričakali 47 gostov iz Berlina Slovensko kulturno prosvetno športno društvo Slovenija, ki so jo sestavljali dve folklorni skupini »starejša in mlajša generacija« ter jih takoj po nastanitvi v hotelu odpeljali na ogled mesta. Zvečer smo jim pripravili večerjo v prostorih našega društva, kjer se jim je pridružil narodnozabavni ansambel **Špik** s simpatično pevko iz Prlekije in se skupaj z njimi zabavali pozno v noč, zavedajoč se, da taka gostovanja niso le zabava in uživanje temveč, da nas čaka veliko dela, napora in odgovornosti za naslednji dan. Sobota 24.maj.V polni dvorani v Medborgarhuset v Gamlestaden smo po predhodnem pozdravu predsednika društva zapeli Prešernovo Zdravljico.

V nadaljevanju pozdravnih nagovorov so sledile želje in čestitke veleposlaništva Slovenije, katerega predstavnica je bila gospodična Bojana Cipot.

Predsednik SKD **France Prešeren** Lado Lomšek ob željah in čestitkah v imenu Slovenskega Doma Göteborg **Jožeta Župančiča**. Foto: **Albina Kragelj**

Enako nam je želela predsednica društva iz Berlina, gospa Anica Kraner. Lepe želje in čestitke nam je v pismu izrazil gospod duhovnik Zvone Podvinski.

Nevenka Ušaj je z občutno dikcijo recitirala recitale o zdomcih.

Potem smo podelili priznanja ustanoviteljem in predhodnim predsednikom slovenskega

kulturnega društva France Prešeren pred otvoritvijo družabnega dela prireditve.

Mlajša generacija
Slovencev iz Berlina v
belokranjskih nošah se
je po uradnem nastopu
prijetno sprostila in
skovala mnoga nova
prijateljstva.

Foto: **Albina Kragelj**

Utrip
prireditve
prepleten s
svežino in
eleganco
izvirnih noš
starejše
generacije
Slovencev
iz Berlina.

Foto:
**Albina
Kragelj**

Ob koncu kulturnega programa, se je začel nepozabni družabni del, katerega otvoritev so ob prijetni melodiji valčka, odplesali predhodni predsedniki z nasprotnimi pari folkloristov iz Berlina.

Ansambel
ŠPIK iz
Prlekije.

Foto:

**Albina
Kragelj**

Za dobro
počutje in
razpoloženje
so poskrbeli

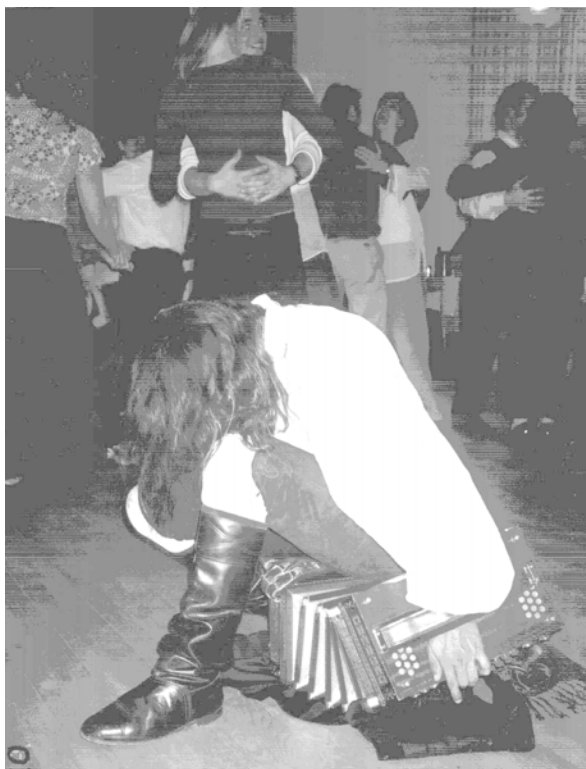
neumorni glasbeniki, ki so naše goste iz Berlina tako očarali, da so se takoj pogodili za jesensko gostovanje pri njih, kamor smo povabljeni tudi člani našega društva.

Gostje in gostitelji so veselo zarajali. Foto: **Albina Kragelj**

Takole nas je v zgodnjih urah zabaval Sandi, ki je sede izvajal zadnje viže plesalcem.

Foto: **Albina Kragelj**

Začelo se je svitati. Stiski rok, toplo in prisrčno slovo. Z obljubami, da se kmalu vidimo, smo zaplesali in zapeli tako kot znamo Slovenci kar na ulici, ker pa so bili naši glasbeniki tisti pravi kot se spodobi, so odhodnico zaigrali še v avtobusu. Kljub velikim naporom in skrbem, je bil žrtvovani čas poplačan. Gosti so odšli zadovoljni. Skovala so se mnoga nova prijateljstva. Mi pa smo si zadali kljub vsem notranjim preizkušnjam nalogo, da delo v društvu ne sme zamreti. Zavedamo se, da je ohranjanje slovenskega jezika in kulture temelj naših rodov, ne samo v naši matični domovini, temveč tudi daleč tukaj kjer živimo. To nam lahko

uspeva le s podporo naših zvestih in aktivnih članov, ne glede na posameznike, ki poskušajo z razdiralno močjo okrniti delo naših predhodnikov. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali in pripomogli, da smo visoki jubilej, 30.letnico slovenskega kulturnega društva, tako uspešno realizirali.

Za Upravni Odbor Slovenskega kulturnega društva »FRANCE PREŠEREN« iz Göteborga.

Albina Kragelj

Göteborg ---PIKNIK

Še polni prijetnih vtisov ob 30.letnici Slovenskega kulturnega društva »France Prešeren«,

smo 7.junija kot vsako leto, obeležili dan državnosti republike Slovenije s piknikom v naravi ter zaključili aktivnosti in dejavnosti prvega polletja..

*Foto: A. Kragelj
Piknik v Skatâsu;
Po rajanju se
prileže malo
oddiha.*

Zbralo se nas je kar lepo število, vendar smo to pot članice ženskega spola imele dela prosti dan. Za kar se lahko zahvalimo našim pridnim članom moškega spola, kajti upoštevali so, da smo bile še zmeraj malo utrujene od

proslavitve 30.letnice društva..Predvsem pa smo morale poskrbeti, da ne bi ostalo preveč pijače, ker teža bremeni amortizerje in bi naš ekonom lahko utrpel škodo kombija ob vračanju..Vreme nam je bilo naklonjeno tako, da smo se dobro spotili od rajanja, kar bi bilo nemogoče, če bi bilo prevroče sonce.

Dragi člani, nečlani in prijatelji, veseli smo, da ste se udeležili piknika v tako lepem številu, kajti vsi vemo, da nas tarejo skrbi, kako dolgo se bomo družili še skupaj, zato je vsaka Vaša prisotnost dragoceni utrip za obstoj našega društva. Želimo Vam Prijetne počitnice v septembru pa zopet nasvidenje v Skatâsu kjer bomo ponovno na željo naših zvestih članov organizirali piknik.

Za Upravni Odbor

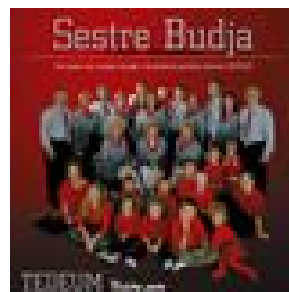
Albina Kragelj

35 let slovenskega društva v Landskroni (1968-2003)

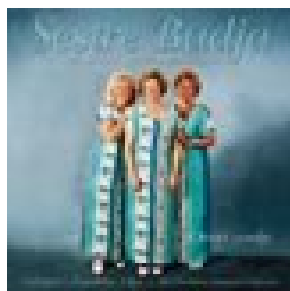
Ave

Leto izida:
2003

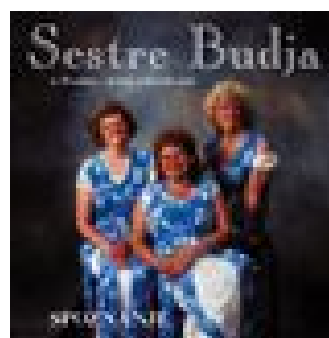
TEDEUM Božične pesmi

Leto izida: 1999

Otroci zemlje

Leto izida: 2000

Spoznanje

Album sester, ki živijo in delajo na Švedskem.

Leto izida: 1998

ORFEUM =

družinski pevski zbor Orfeum in vokalni tercet **Sestre BUDJA**

Pišemo leto 2003. V našem društvu imamo dela čez glavo, saj pripravljamo nov repertuar za naslednjo zgoščenko (LETOS v mesecu maju je izšla zgoščenka AVE Marijinih pesmi); tudi tokrat bodo to pesmi predvsem nabožne vsebine in z verjetnim naslovom VEČERNICE (Aftonsång).

Leta 2001 smo v okviru društva izdali tudi VH- videokaseto z 10. skladbami (5 slovenskih in 5 švedskih) in z naslovom:

GLASBENI MOSTOVI
ali MUSIKBROAR.

Zgoščenke lahko naročite na elektronski naslov:

orfeum@bredband.net

ali na naslovu uredništva.

Želimo vam bogato jesen in obilo osebnega zadovoljstva na vseh področjih!!!

Tudi tokrat nam bo razen nekaterih prijateljev, sorodnikov in znancev nudil delno ekonomsko podporo Urad za Slovence po svetu (Ministrstvo RS za zunanje zadeve), kar pri našem glasbenem ustvarjanju seveda veliko pomeni. Povemo naj tudi, da se skozi nekatere aktivnosti našega društva vzdržujejo stiki in sodelovanje na nekaterih področjih med občinama Ribnica in Landskrona (2001-2003).

Letošnje srečanje z vodstvom občine Ribnica – združeno v uradno in privatno – je bilo na otoku KRK med počitnicami sester Budja.

Foto: **Peter Kembro**

To so v glavnem v kratkih potezah orisane aktivnosti našega društva ORFEUM v Landskroni, s katerimi pomagamo utrjevati lastno identiteto in pripadnost Sloveniji,

obenem pa predstaviti Švedski posebnosti stare domovine Slovenije, v obliki pesmi ter jezikovnih, knjižnih in drugačnih ustvarjanj na kulturnem področju – torej pete in pisane besede.

Približno polovica članov pevskega zbora Orfeum v sproščenem sožitju pred nastopom v katoliški cerkvi v Landskroni; maj 2003.

Foto: **A. Budja**

Zdi se nam, da nam to dokaj dobro uspeva, saj imamo v naših vrstah aktivne predvsem tudi Slovence druge in tretje generacije. Slovenska pesem – in v veliki meri tudi švedska – nam je vodilo, rdeča nit v vseh letih našega ustvarjanja in udejstvovanja na kulturnem področju med Slovenci na Švedskem. Preko teh vezi integracijsko dosegamo tudi švedsko društvo ter krepimo in ohranjamo lastno slovensko bit.

Augustina Budja

- **18. oktobra:** Slavnostni koncert in proslava 30- obletnice ansambla Vikis v Jämshögs Medborgarhus. Obenem bo tudi Vinska trgatev, začetek ob 20.00 uri. Vabljeni tudi sosedna društva.
- **20. decembra:** Praznovanje sv. Miklavža in božičnih praznikov.
- **30. novembra:** Sv. maša v slovenskem jeziku, ob 11.00 uri v Olofströmu, ob 16.30 uri v Nybru

ZAHVALA NAJBOLJ DELAVNIM ŽENAM MED LETOM

Tudi letos smo podelili našim najbolj delovnim ženam rože za njihov trud v društvu. Rože je podelil predsednik društva, pridne članice pa so se z veseljem postavile pred kamero Karla Pesjaka. Našim ženam se moramo zahvaliti, da se je občutno povečal obisk na naših prireditvah, saj z dobro hrano in prijazno besedo privabijo marsikaterega rojaka.

Ciril M. Stopar podeli rože najbolj zaslužnim članicam v toku leta. Foto: **Karlo Pesjak**

BALINARSKI TURNIR V OLOFSTRÖMU

Ko smo načrtovali balinarski turnir v Olofströmu, smo si predstavljali, da se bo tega udeležila samo balinarska sekcija. Vseeno smo v vabilu napisali, da so dobrodošli tudi drugi člani društva. Med nas je tudi prvič prišel naš novi član in mladenič Andreas Holmersson. Ko smo se z Andreasom in bratom Jožetom pripeljali pred balinarsko igrišče smo zagledali naslednji prizor. Parkirališče je bilo že polno in na nas je že čakalo najmanj petindvajset članov, ki jih je skupaj privabilo prijetno poletno sonce. Sreča, da smo vzeli s seboj tudi bratove rezervne kroglice. Z žrebanjem smo izbrali nekaj ekip in igrali celo popoldne. Kdo je zmagal sploh ni bilo važno, veselili smo se, ko nas je bilo toliko in sreča, da je bil balinceplac širok dvajset metrov. Dobrodošli tudi naslednje leto.

Balinarji. Foto: **Karlo Pesjak**

SLOVENIJA V MOJEM SRCU

V društvenih prostorih nam je poznani slovenski fotograf in predavatelj Karlo Pesjak prikazal z diapozitivi njegovo priljubljeno predavanje: **Slovenija v mojem srcu**. Več kot eno uro smo ga poslušali in gledali slike iz prelepe Slovenije, da smo zasanjani že mislili da smo doma v rojstnem kraju. Karlo Pesjak je izreden predavatelj in je prepotoval že pol sveta in rad pokaže z igro svojih diapozitivov, motive iz teh potovanj v Sloveniji, po Evropi, južni Ameriki, Galapagosa in drugod. Karlo dosti predava pri švedskih društvih. Mig a priporočamo tudi vam. Oglasite se na njegov telefon in dobili boste zadnje in najboljše informacije. Poslal vam bo tudi spisek svojih predavanj in ceno. (Cena: 995 kr + potni stroški).

Karlo Pesjak: tel: 0451 - 10442 (Karlo je doma ob večerih)

SREČANJE ČLANOV PRI DRUŽINI STOPAR

Tudi letos se nas je precejšnja skupina članov srečala v mestecu Kallingu na vrtu pri Silvani iun Cirilu. Pozitiven trend v olofströmskem društvu se nadaljuje, saj nas je bilo šest več kot lansko leto. Prišli so člani iz Olofströma, Bromölle, Kallinge in Ronnebyja. Nekateri so ostali kar dva dni, saj je najlepše druženje pozno v noč. Libero Markežič nas je prijetno zabaval s svojo harmoniko, pa tudi balinali smo.

Piknik, Kallinge: junij 2003.

Foto: **C.M. Stopar**

DRUŠTVENO GLASILO / MEDLEMSBLADET

V avgustu smo izdali 31 številko Društvenega glasila /Medlemsbladet na 16 straneh, ki je napisan 75% v slovenskem jeziku, 25 % pa švedskem jeziku. Stroške za tisk nam krijejo sponzorji iz Slovenije, to so: Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Ministrstvo za kulturo RS in občina Medvode, ki nam pomaga ekonomsko za razvijanje društvene dejavnosti.

Naslovna stran društvenega glasila; **Ciril M. Stopar**

NOVI PREDSTAVNIK MLADINE V OLOFSTRÖMU

Na zadnjem sestanku upravnega odbora smo izbrali mladega Andreasa (Andreja) Holmerssona za predstavnika mladine v olofströmskem društvu. Andrej je tudi dobil svojo stran v društvenem časopisu Medlemsbladet, upamo pa da bo tudi v glasilu Zveze dal svoj prispevek. Andrej se je letos začel aktivno ukvarjati s slovenskim jezikom in upamo, da bo dobil štipendijo za celoletno šolo slovenskega jezika zdaj v jeseni v Ljubljani. Andrej si želi stopiti v kontakt z vso zainteresirano mladino, ki ima enega ali oba starša slovenskega porekla.

Na sliki: Janez, Andreas in Ciril. Foto: **Karlo Pesjak**

Andreas Holmersson: tel: 073 – 709 73 10,
E-mail: **fat_dancer@hotmail.com**

ZAHVALA

Na tem mestu se pristrčno in ponižno zahvaljujem slovenskim društvom, UO Slovenske zveze, UO KD Slovenija iz Olofströma, predstavnikom občine Ronneby, članom, prijateljem ter sorodnikom, ki ste mi poslali čestitke in telefonirali oziroma ste me razveselili z

vašim prihodom, ko sem praznoval *Abrahama* v mesecu juliju.

Preizkušnja Cirilovega darila ob njegovem praznovanju *Abrahama* na domačem dvorišču

Ne bom pozabil vaših čestitk in vaših želja, priznam da sem bil zelo presenečen, ko ste me obiskali in prišli od tako daleč. Obljubljam, da se

ne počutim nič starejšega in da bom še naprej delal za slovensko besedo in slovensko pesem na Švedskem. Hvala vam! **Ciril M. Stopar**

Predstavniki slovenskih društev Planike iz Malmöja in Lipe iz Landskrone pri *Abrahamu*. Foto: C.M. Stopar

VABILO

Ansambel VIKIS in Kulturno društvo SLOVENIJA vas vabita na slavnostni koncert proslave 30- obletnice ansambla Vikis in Vinsko trgatev 2003, ki bo **18. oktobra** ob 20.00 uri v Jämshögs Medborgarhus pri Olofströmu. Vabimo tudi sosednja slovenska društva.

Ciril in Viktor, oba zaljubljena v prelepe slovenske alpe (kot so naslikane na novi Viktorjevi harmoniki), vas vabita na praznovanje obletnice ansambla Vikis.

Foto: Silvana Stopar

SKD Lipa

Landskrona

Vsi smo uživali v letošnjem čudovitem poletju, doma ali kje drugod in si nabrali novih moči. Prijetna doživetja si bomo ob srečanjih mogoče delili med seboj, ali pa obdržali zase in obujali spomine do naslednjega poletja. Sama sem preživela poletje na vikendu (koloniji) med cvetjem, z otroci, vnuki, mimoidočimi znanci, prijatelji in zraven vsega nas je presenetil Nace Pančič in popestril večer s prijetno družbo, z ženo in prijatelji med potovanjem po Skandinaviji, dobro poznan in večkratni gost našega društva, aktiven pevovodja v naši prijateljski občini Slovenska Bistrica,.

Prvi del poletja smo zaključili s tradicionalnim piknikom, ki je bil letos izredno zanimiv, saj so se ga v velikem številu udeležile vse tri generacije. Ob dobri hrani, petju in dveh harmonikaših, Tomo V. in Stanko, ki je bil na oddihu med prijatelji, so zvene lepe slovenske pesmi. Društveno delo je bilo čez poletje na zelo nizki stopnji, vendar aktivno, saj se je en del skupine čez celo poletje, vsako sredo ob 17. uri, redno sprehodil 5 km v Karlsundskem gozdu. Henrik J., Filip B., Karl K., in Štefan I., so se dvakrat udeležili nočnega pohoda, s sodelovanjem občine Landskrona in varnostnih organov v namen za preprečevanje nočnih nemirov v mestu, (bråttsförebyggande enheten). Obogatili so stanje blagajne vsakič po 900 kr. Potrebni so nam prostovoljni aktivisti, saj moramo za eno udeležbo biti najmanj štiri osebe, člani društva, in to je samo en del v skupini.

Ob zaključku
tečaja: Sanje
o lepši
prihodnosti.
Landskrona,
2003

Društveni
prostori so
zopet redno
odprti ob
petkih po
19.00 uri in
po dogovoru

za aktivnost. Sestre Perko redno vadijo z Tomotom in se pripravljajo za naslednje srečanje. Nadaljevali bomo z kuharskim krožkom, biljardom, če bodo interesi, promenade v naravi, organizirali bomo družabni večer in nas bo veselilo če nas boste poklicali v društvo na številko 0418 10574 in se sami malo pozanimali kdaj in kako bo. Prijetno vas bo slišati in videti, tako bomo tudi mi kateri smo odgovorni za vodstvo z večjim veseljem vršili delo. S potrpljenjem in dobro voljo čakamo tudi na naše potomce, kateri redno plačujejo članarino, pogrešamo jih pa pri pripravljanju pogrnjene mize. Zahvaljujemo se tudi Cvetki Vidmar, umetnici iz Maribora, za lepo sliko in želimo da nas bo še naprej obiskovala ob obisku v Landskroni.

Pričakovan-
je »božička«
2002

Spominjamo
se izgube
našega člana,
pevca,

prijatelja, Slavkota Dolničar, ki nas je zapustil v zgodnji pomladi. Pesem - Kje so tiste stezice – in še katera, nas bo vedno spominjala nanj.

Predsednica **Štefka Berg**

Ob spominu na Slavka Dolničar se sožalju svojem pridružujemo tudi rojaki društva ORFEUM v Landskroni. Obenem izrekamo globoko sožalje Zvonki Nabernik ob izgubi ljubega moža Ivana.

EMU: Jämför JA & NEJ sidans argument i följande sakfrågor:

JA till EMU - EMU och demokratin Sverige är en del av världen och den av oss. Världen blir allt mer internationaliserad, och vi är beroende av vår omvärld. Vi möter den ökande internationaliseringen i vår egen vardag. Vi reser alltmer och många arbetar eller studerar utomlands en tid. När det gäller handel och företagande är det kanske ännu tydligare. Även små eller medelstora svenska företag är idag aktiva utanför Sveriges gränser. Det europeiska samarbetet har blivit en del av vår vardag.

EMU och jobben De största klyftorna och orättvisorna i samhället går mellan de som har och de som inte har jobb. Vi kan aldrig acceptera det slöseri av mänskliga och ekonomiska resurser det innebär. Ingenting är viktigare än att bekämpa arbetslösheten. Europas invånare och nationer kommer allt närmare varandra. Idag är det självklart att det finns frågor och problem som vi behöver arbeta med tillsammans.

EMU och välfärden I Sverige vill vi mycket med vår välfärd. Vi vill ha en bra skola för alla, hög kvalitet i barnomsorgen och en trygg vård och äldreomsorg. Grunden för välfärden är att vi har jobb och en stark ekonomi. En stark ekonomi och jobb till alla som vill och kan arbeta är grunden för de höga välfärdsambitioner vi har i Sverige. Ett ja i folkomröstningen ökar möjligheterna för företagen att investera och skapa nya jobb i Sverige. När fler jobbar ökar skatteintäkterna. Med ökade skatteintäkter kan vi anställa fler i välfärden, i skolan, vården och omsorgen. Därför är ett euromedlemskap avgörande för oss som tror på politikens betydelse för en stark välfärd.

EMU och ekonomin Sverige är en liten och öppen ekonomi i en alltmer internationaliserad värld. I vår omedelbara närhet finns världens näst största valuta – euron. Om Sverige går med i det europeiska valutasamarbetet så får vi del av den stabiliteten som euron och det ekonomiska samarbetet i Europa ger. Med euron minskar Sveriges sårbarhet för internationella ekonomiska svängningarna.

NEJ till EMU - EMU och demokratin Att vi demokratiskt ska påverka alla de samhällsfenomen som berör människors vardag, nationellt såväl som internationellt, är självklart för oss. Att denna utgångspunkt skulle vara ett argument för att gå med i EMU är däremot helt obegripligt. Vi förlorar ju allt inflytande över vår egen penningpolitik. Men vi vinner inget över EMU:s eftersom själva poängen med EMU:s konstruktion är att politiken inte ska få ha något inflytande.

EMU och ekonomin Högre sysselsättning, lägre arbetslöshet, fler förvärvsarbetande kvinnor, lägre inflation, fler utländska investeringar och högre tillväxt. Så blir utfallet av jämförelsen mellan Sverige och euroländerna – till den svenska självständighetens fördel. En fördel med en egen valuta och den rörliga växelkurs som vi har idag är att den fungerar som en stötdämpare i ekonomin när olika ekonomiska störningar uppträder. Och det gör de oundvikligen - förr eller senare.

EMU och jobben En del hävdar att jobben blir fler om vi går med i EMU. Mot detta talar både den höga arbetslösheten i euroländerna och det faktum att arbetsmarknaden behöver ett instrument som kan stabilisera ekonomin vid störningar. Om inte valutan utgör den stabiliserande mekanismen så kommer arbetsmarknaden istället att få vara mer flexibel. Högre arbetslöshet och minskad anställningstrygghet blir då följden.

EMU och välfärden Ett medlemskap i EMU medför en förlust av det viktigaste ekonomiska stabiliseringsinstrumentet, den egna rörliga växelkursen. Istället måste arbetsmarknaden vara flexibel. Möjligheterna att föra en offensiv välfärds politik minskar således drastiskt. En del hävdar att EMU kommer medföra högre tillväxt, fler jobb och därmed ökad välfärd. Mot detta talar dock att arbetslösheten är högre, tillväxten lägre och den allmänna välfärden sämre utbyggd i euroländerna än i Sverige. Om Sverige idag skulle ha sysselsättnings- och tillväxtnivåer på europeisk nivå så skulle skatteintäkterna att drastiskt minska och då får vi mindre gemensamma tillgångar att fördela rättvist.

Denna webbplats är framtagen av ABF i ett samarbete med socialdemokraterna. Källa: IT 2003

-stina

SLOVENIEN - POSTOJNAGROTTAN

Slovenien är en republik i södra Europa som gränsar till Italien, Österrike, Ungern och Kroatien. Eftersom landet ligger söder om Alperna brukar det kallas ***Landet på den soliga sidan av Alperna***. Sloveniens natur är mycket skiftande: skogrikt alplandskap med bördiga dalar. Högsta punkten är Triglav (2863 m ö.h.). landet har kontinentalt klimat och vid kusten av Adriatiska havet ett medelhavsklimat. Sloveniens yta är 20 256 kv. km (ca dubbelt så står som Skåne) och har ca 2 miljoner invånare (98 inv. per kv. km). Huvudstaden är Ljubljana; landets valuta är 1 tolar (SIT) = 100 stotin. Språket är slovenska och alfabetet latinskt med 25 bokstäver (5 vokaler och 20 konsonanter). Religionen är övervägande romersk-katolsk; nationalbetäckningen Slovenec/Slovenka =sloven/slovenska. Landet blev självständigt 1991 och erkänt internationellt 1992.¹ Skogsindustrin är viktig precis som turismen.

Postojnagrottan– Adelsberggrottan = Postojnska jama

Slovenien har fyra olika typer av natur; alper, slättland, kustland samt ett lägre alpinområde. Postojnagrottorna är ett stort Karstområde, berömd för droppstensbildningar och säreget djurliv.² Namnet *karst* stammar från typområdet i Slovenien där också Europas största grottsystem finns i Postojna (ca 22 km). I hundratals år har detta system varit välbesökt men det är först efter 1818 som turismen fått sitt stora genombrott. Det finns ett antal djurarter i grottorna där Olmen ”människofisken” är det märkligaste djuret. Den lever bara i

delar av detta system av grottor och endast där. På laboratoriet lägger Olmen ca 70 ägg (ca 12 mm i diameter). Embryets utveckling varar mellan 3 till 5 månader, beroende på vattnets temperatur och postembryonala fasen varar till 130 dagar. Könsmogen efter 14 år som larv, kan leva upp till 100 år. Man känner till fall då Olmen födde levande och ganska utvecklade ungar (2 stycken). Alla djur i grottsystemet är blinda, då de inte behöver någon syn. Dom förlitar sig istället på sina känselorgan.³

Rikligt med grottor Kalkstensberget svarar för 53 % av Sloveniens bergarter. Dessa berg finns i första hand i västra delen av landet och i Alperna och kallas för Karstområden. Det finns cirka 6400 grottor i Slovenien, från små hålrum till långa vindlande grottsystem. Kalksten i sig är mycket poröst och påverkas lätt av vatten och vind. Under miljoner år har vattnet arbetat sig genom berggrunden och hittat nya vattenvägar längre in i berget. Vattnet har lämnat efter sig ett grottsystem där floderna tidigare flöt fram. Det är först då vattnet runnit undan som *stalagmiter*, *stalagtiter* och andra fantastiska formationer långsamt kan börja ta form. Droppstenarna uppstår genom särskilda fysikaliska och kemiska processer som äger rum i karstkalkstenen. Regnvattnet tränger ner från jordytan till underjorden och löser upp kalkstenen. När dess droppar når grottans tak utlöses det i regnvattnet upplösta kalciumkarbonatet i form av stalagtiter, och när dropparna faller ner på marken formas olika stalagmiter. Man har fastställt att de vackra droppstenarna uppstod för ungefär 8.000 år sedan, medan det finns grottor som uppstått redan för mellan 40 000 och 100 000 år sedan.

Turism 20 av turistgrottorna är öppna för allmänheten där guidning sker. Det största och mest kända systemet är Postojna systemet, som är placerat i Karstområdet. Området beskrivs med underjordiska floder och odlade dalgångar och trädbevuxna bergstoppar. Systemet består av fem sammanväxta

¹ Bonniers compact lexikon, 2001. Allt i ett i ord och bild. 2001 Bonnierförlagen nya medier. Tryckning Korotan-Ljubljana – Ma-tisk 2001

² Bonniers compact lexikon, 2001. Allt i ett i ord och bild. 2001 Bonnierförlagen nya medier. Tryckning Korotan-Ljubljana

³ IT, maj 2003

grottsystem: Postojnagrottan, Otokgrottan, Magdalenagrottan, Svarta grottan och Pivkagrottan. Pivka är namnet på den flod som rinner genom grottan. Tillsammans har grottorna en längd av ca 22 km, av vilken Postojnagrotta gör 13 km. Dagligen utgår guidade turer genom systemet och man har försökt göra den uppenbart turistiska påverkan så liten som möjligt.

Stalagmit

Källan: IT maj 2003

<-The Diamond A Huge Pilar->

Skydd Under de osäkra upproriska perioderna när protestantismen spred ut sig under 1500-talet, var det många som besökte grottorna. De använde grottorna som ett skydd under denna oroliga period. I slutet av 1600-talet minskade antalet besökare i och med att det blev en tryggare tid. Det var under denna period som de detaljrika beskrivningarna om grottorna börjar ge sig tillkänna. Det ökade intresset under 1800-talet gjorde Karstområdet till ett intressant vetenskapligt besöksmål. Postojnagrottor betraktas som världens mest fantastiska.

Stalagmit och stalaktit möts

KÄLLAN:: IT MAJ 2003

Modernisering Under 170 år av utveckling inom turismen har nu mer än 25 miljoner människor från hela världen besökt grottan. I och med att besökarantalet steg började man också förse grottan med modern utrustning. De förste spåren till grottans järnväg, som är ensam i sitt slag i världen (dessa tåg knuffades fram) byggdes 1872 och det första motordrivna tåget körde in i grottan 1913. Efter andra världskriget sattes de nuvarande och betydligt miljövänligare elektriska tågen in. Elbelysningen installerades 1884, vilket dels underlättar för turisterna och skyddar stalagtiter och stalagmiter från den smuts som hade blivit p.g.a. att man tidigare använde facklor. Belysningen släcks efter hand den guidade turen pågår, dels för att skapa stämning och dels för att skydda den känsliga miljön. Den negativa effekt som belysningen medför är algbeväxning på väggar som inte är en naturlig sak i grottorna.

Turistanpassades Postojna systemet har varit enkelt att turistanpassa tack vara dess fördelaktiga läge med god infrastruktur till området då det har varit och är nära en genomfartsled som knyter samman öst och väst. Grottornas läge till andra turistattraktioner har också gjort att den blivit välbesökt. Systemets plana uppbyggnad och storlek har gjort att det varit lätt att turistanpassa med vandrings- och järnvägsleder utan att påverka dess naturliga uppbyggnad. Systemet håller en fast temperatur på +8 grader C och en luftfuktighet på mellan 95 till 99 %, det beror till stor del på att systemet har fem större öppningar som ger en god ventilation. Detta medger att grottsystemet kan ta emot så många besökare som man vill eftersom det inte nämnvärt påverkar grottorna.

Avslutning Slovenien har tack vare sitt skiftande och natursköna landskap gynnats av turismen. The Karst innehåller ett system på ca 6400 grottor, 20 av dessa är öppnade och anpassade för turism. Postojnagrottorna ger en fantastisk upplevelse, en upplevelse man önskar att alla ska få ta del av.

Helena Budja

ŠVEDSKA SLOVNICA

Švedska abeceda ima 29 črk in od teh 9 samoglasnikov, slovenska pa samo 25 črk in od teh 5 samoglasnikov. Besede, ki začne s črko W najdemo po abecednem redu pod V. Črke Q, W in Z uporabljamo v švedskem jeziku samo v sponožkah ali v imenih. Švedske črke C, S in Z izgovarjamo v švedskem jeziku kot v slovenskem črko C.

Švedska abeceda (Alfabetet)

A /a:/	K /ko:/	U /w:/
B /be:/	L /el/	V /ve:/
C /se:/	M /em/	W /dubelve:/
D /de:/	N /en/	X /eks/
E /e:/	O /u:/	Y /y:/
F /ef/	P /pe:/	Z /sè:ta/
G /ge:/	Q /kw:/	Å (o:/
H /ho:/	R /aer/	Ä /è:/
I /i:/	S /es/	Ö /oe:, ö:/
J /ji:/	T /te:/	

Posebnosti švedskega jezika v primerjavi s slovenščino je več. Ena od teh je 9 samoglasnikov (vokaler); kadar sta za katerim od samoglasnikov A, E, I, O, U, Y, Å, Ä, Ö dva soglasnika (konsonanter), se samoglasnik največkrat izgovori kratko in s poudarkom.

Druga posebnost glede na slovenski jezik so nedoločne oziroma določne oblike samostalnikov: stol/stolen – stol/tale stol; dve sklanjatvi: nominativ in genitiv – imenovalnik in roditelj: mamma/mammas – mama/ (od) mame, (mamino) *ter dve samostalniški števili: ednina in množina - en, ett-fler – en, eden, eno ali več.*

Tudi izgovorjava švedskega jezika je v nekaterih primerih za slovensko govoreče lahko zapletena, zato si je dobro zapomniti nekaj posebnosti, da bo manj težav pri izgovorjavi:

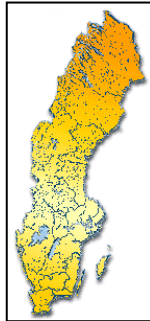
- Črka **k** pred mehkim samoglasnikom (**e i y ä ö**) se razen v nekaj izjemah v švedskem jeziku izgovarja podobno kot slovenski glas **č**: *kedja /čedja/ - ketna; kikare /čikare/ - daljnogled; kyla /čyla/ - hlad; kanna /čena/ - poznati; köpa /čöepa, čöpa/ - kupiti.*
- Prav tako se črka **g** pred mehkim samoglasnikom (glej zgoraj) izgovarja kot **j**: *ge /je/ - dati; giraf /jiraf - žirafa; gymnastik /jymnastik/ - gimnastika; gäst /jest/ - gost; göra /joera, jöra/ - delati; Göteborg /Joeteborj/ - Göteborg.*

Vendar pa ima tudi v švedskem jeziku skoraj vsako pravilo izjeme, katere Slovenci še kako opazimo pri pisnem in govornem izražanju.

Avguština Budja

ISBN 91-974694-0-8

SLOVENSKO – ŠVEDSKI BESEDNI VODIČ
Na potovanju in pri pogovoru s Švedi

DOBRODOŠLI

VÄLKOMNA

NA ŠVEDSKEM! TILL SVERIGE!

Založba / Förlaget: Samozaložba 2003

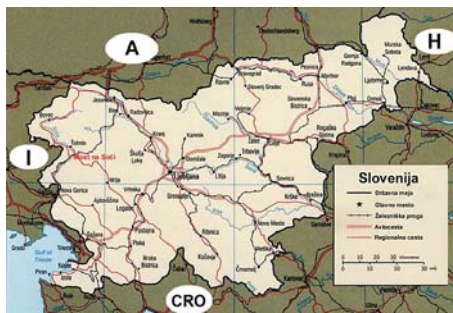
Izšel je **SLOVENSKO – ŠVEDSKI** in **ŠVEDSKO – SLOVENSKI BESEDNI VODIČ**, Vse v enem - skupno 112 strani - ter s pokroviteljstvom SZ. Cena posameznega izvoda je 120 SEK. Priročnik lahko naročite na telefon 0418-269 26 ali po e-pošti: budja@pop.landskrona.se. Vodič je vseskozi dvojezičen in je primeren na potovanju in pri pogovoru s Švedi, oziroma s Slovenci, predvsem za drugo in tretjo generacijo Slovencev na Švedskem ter njihove partnerje in znance Švede na potovanju v Slovenijo. Obravnava mnoga območja in vsakdanje teme kot so: **Pri zdravniku; Pri zobarju; V cvetličarni; Na potovanju – z avijonom, vlakom, avtomobilom; V avtomobilski delavnici, V restavraciji; V trgovini z oblekami, s čevlji in prehrano; Športne panoge; Na počitnicah ter še in še.**

Augustina Budja

ISBN 91-974694-0-8

SVENSK – SLOVENSK ORDGUIDE;

På resan och vid samtal med sloener

Väkomna i Slovenien Dobrodošli v Sloveniji

FÖRLAG – ZALOŽBA:

Självförlag/Samozaložba 2003

VADSTENA – 30. SLOVENSKO BINKOŠTNO SREČANJE

Vadstena je mesto, kjer smo se Slovenci iz vseh slovenskih skupnosti na Švedskem letos na binkoštnem srečanju zbrali že tridesetič.

Pridiga nunciya in nadškova g. Ivana Jurkovič nam je segla do srca

Foto: **A Budja**

Tokrat so v Vadsteni prejeli nekateri člani slovenske katoliške skupnosti na Švedskem tudi zakrament prvega sv. obhajila ter zakrament sv. birme, ki jim ga je podelil g. nuncij, nadškof Ivan Jurkovič.

Pri mašnem obredu je sodelovala tudi slovenska veleposlanica na Švedskem ga. Darja Bavdaž Kuret ter sekretarka na Veleposlaništvu, gdč. Bojana Cipot. Med obiskovalci je bilo opaziti tudi dve slovenski ženski narodni noši.

Vsako leto je opaziti, da je večkrat koga prav težko prepoznati, posebej če ga/je nekaj let ni bilo v Vadsteno... Foto: **A. Budja**

Po sv. maši in pozneje po obisku pri slovenski lipi v parku in nato petih litanijah in koncertu sester Budja smo se tudi letos zbrali v veliki dvorani, kjer nas je čakal bogat srečolov ter ženski ansambel harmonikaric iz Mengša, katere je letos v Vadsteno pripeljal g. Boštjan Kocmur, predsednik ID Slovenija v svetu in ki so skrbele za zabavni del programa.

Letos je bilo še posebej slavnostno, saj smo v jubilejnem letu 2003, ko širom Švedske slavimo 700 letnico rojstva svete BIRGITTE ŠVEDSKE, katere posmrtni ostanki so shranjeni ravno v Vadsteni.

Na sliki zgoraj vidimo skrinjo s posmrtnimi ostanki sv. Birgite Švedske, pred katero stojijo SESTRE BUDJA: Olga, Avgušтина in Gabrijela;

Foto: **Leonida Kembro**

V dvorani je začelo splošno veselje, rajanje in pogovori

V ozadju so članice in člani pastoralnega sveta iz Göteborga, ki so nam pripravili jedajočo in pijačo

Vadstena, zbirališče slovenskih rojakov na Švedskem – že 30 let (1974 – 2003)

Foto in komentarji: A. Budja

G. Zvone Podvinski – 10 let med Slovenci na Švedskem

1993 – 2003

*Slovenski izseljenski duhovnik– rektor slovenske katoliške misije v Göteborgu na Švedskem g. **Zvone Podvinski**.* Letos mineva že 10 let, od kar je za dušnega pastirja na Švedsko prišel gospod Zvone Podvinski, ta naš dragi *slovenski vagabond* - kot se velikokrat sam imenuje. Koliko tisoč kilometrov se je prevozil v vseh teh letih, saj pokriva celo Švedsko ter občasno tudi Norveško in Dansko, ve samo dobri Bog! Kolikim novorojenčkom je g. Zvone dal zakrament sv. krsta, kolikim prvo sv. spoved in prvo sv. obhajilo? In ni bilo majhno število cerkvenih porok, katere je kot božji namestnik med zakoncema sklenil on. Dal je mnogim tudi poslednje maziljenje; in na zadnjo pot je

g. Zvone pospremil že veliko število slovenskih rojakov na Švedskem v teh 10. letih. Bog naj mu poplača za vse to, saj mu mi sami ne moremo dovolj. Svojo zahvalo mu pokažemo lahko le na ta način, da ga razveseljujemo s svojo udeležbo pri svetih mašah, katere s čutom dolžnosti rad opravlja zaradi nas v našem slovenskem materinem jeziku.

G. Zvone Podvinski zvest tradiciji nadaljuje začeto pot svojih prednikov, slovenskih duhovnikov na Švedskem – p. Janeza Sodijo in g. Jožeta Drolc – tako, da vsako leto organizira SLOVENSKA BINKONŠTNA SREČANJA V VADSTENI. Letos je bilo takšno srečanje že 30.ič. Na fotografiji spodaj sta gospoda Zvone Podvinski in Boštjan Kocmur, predsednik izseljenskega društva Slovenija v svetu

Zvone Podvinski in Boštjan Kocmur;

Vadstena 8. junij 2003

*Foto: A
Budja*

v Ljubljani, ki je na Švedsko pospremil letošnji ženski ansambel harmonikaric iz Mengša, ki so skrbele za dobro voljo v zabavnem delu programa. Naš *slovenski vagabond* na Švedskem, g. Zvone, skrbi in nas zalaga s slovensko literaturo in pesmijo, predvsem pa med Slovenci goji slovenski jezik in nas podpira pri naših aktivnostih na kulturnem področju po vsej Švedski. Bil je

tudi pobudnik za izid učbenika ŠVEDSKA SLOVNICA ZA SLOVENCE (2002); Priročnik za kontrastivni študij švedskega jezika po slovensko, avtorice A: Budja. S svojo dobro voljo in pametnimi nasveti pomaga ljudem v stiskah in s svojo vedrino razveseljuje naše domove, kadar se utegne pomuditi pri kom izmed nas. Zavedamo se, da vse premalo cenimo njegovo žrtev, saj je izbral tujino za svoj dom zaradi nas, ki smo se nekoč zaradi zelo različnih naključij in vzrokov kot ovce brez pastirja znašli na Severu Evrope, na Švedskem. G. Zvone – Bog vam povrni za vašo dobroto! Ostanite še dolgo med nami na Švedskem!

Švedski Slovenci od blizu in daleč

sledi procesija k "slovenski lipi" in nato v modro

VADSTENA, 2003: Po sv. maši v katoliški cerkvi

g. Zvone Podvinski v pogovoru z Njeno Ekscelenco, slovensko veleposlanico na Švedskem, go. Darjo Bevdaž Kuret; v ozadju gdč. Bojana Cipot in drugi. Vadstena, 8. junij 2003.

Na fotografiji zgoraj levo: Olga Budja, Leonida Kembro, Zvone Podvinski, Gabrijela Karlin, Gusti Budja in Karolina Nilsson.

cerkev sv. Birgite Švedske.

Foto: **Lasse Nilsson**

Slovenski duhovnik

Foto: **Lasse Nilsson**

Vseslovensko srečanje; Franc Pukšič in drugi

Po cerkvenih obredih v dvorani; Vadstena 2003

Foto: **Lasse Nilsson**

Janez Plestenjak vabi pernate prijatelje k druženju. Ronneby; avgust 2003.

Foto: **C. M. Stopar**

Janez Plestenjak, mednarodni sodnik za pse in pirenejski planinski pes Rex Earl Asterion Vi' skaly's, last Silvine Stopar. 2003.

*Foto: **Ciril M. Stopar***

Utrinek iz švedskega praznika "midsommar" v Landskroni 2003.

Marija Novak, Ilko Stopinšek. *Foto: **Zvonko Bencek***

Utrinek iz Šentjurja; Pri sorodnikih, Foto: **Bena Budja** 2003-

Počitnice pri babici Angeli B.: M. Nedelja; **Kembro-show**; Daniel, Isabelle, David; 2003

Köping:
Simon
Gregorčič 30
let; 2002

Foto:
**Ciril M. in
Silvana
Stopar**

Obisk na Švedskem; Danni Stražar

Pevske vaje z otroci; Landskrona, 2002/03; Daniel, David, André, Charlie, Anne-Marie in Tanja

Izdajatelj / Utgivare:**Slovenska zveza / Slovenska riksförbundet i Sverige**

Box 237, 261 23 LANDSKRONA

Telefax: 0457-771 85 / 031-52 82 96

Predsednik/Ordför: Ciril M Stopar, Tajnik/Sekr: Marjana Ratajc

KK SLOVENIJA

c/o Rudolf Uršič

Norregata 9, 633 46 Eskilstuna

Preds.: Rudolf Uršič, 016-14 45 49

SKD FRANCE PREŠEREN

Box 5271

402 25 Göteborg

Ladislav Lomšek, 031-46 26 86

IVAN CANKAR

Box 4009

3009 Halmstad

Preds.: Branko Jenko, 0371-303 15

SKD PLANIKA

V:a Hindbyvägen 18

214 58 Malmö

Ivanka Franceus, 040-49 43 85

SD SIMON GREGORČIČ

Scheelegatan 7

731 32 Köping

Preds.: Alojz Macuh, 0221-185 44

SD LIPA

BOX 649

261 25 Landskrona

Štefanija Berg, 0418-102 13

KD SLOVENIJA

Vallmovägen 10

293 34 Olofström

Preds.: Ciril M. Stopar, 0457-771 85

SLOVENSKO DRUŠTVO V STHLM

BOX 832

101 36 Stockholm

Kristian Mlakar, 08-550 65 708

SLOVENSKI DOM

Parkgatan 14

411 38 Göteborg

Preds.: Jože Zupančič, 031-98 19 37

PEVSKO DRUŠTVO ORFEUM

c/o Bencek-Budja, Hantverkarg 50

261 52 Landskrona

Robert Karlin, 0418-269 26

SLOV./ŠVEDSKO DRUŠTVO

c/o Barač, Päärpsv 37

256 69 Helsingborg

Preds.: Milka Barač, 042-29 74 92

SLOVENSKA KATOL. MISIJA

Parkgatan 14

411 38 Göteborg

Zvone Podvinski, 031-711 54 21

SLOVENSKA AMBASADA

Styrmansgatan 4

114 54 Stockholm

08-662 94 37, 08-662 94 36

VELEPOSL. KRALJEVINE ŠVEDSKE

Ajdovščina 4/8

SI - 1000 Ljubljana, Slovenija

(+386) 01-300 02 70